

ОБЩИНА СРЕДЕЦ

Годишен доклад
за наблюдение на изпълнението на ОПР 2014-2020 г.
за 2014 г. – 2015 г.

МАРТ, 2016 г.

Съдържание:

1. Общи условия за изпълнение на общинския план за развитие.....	3
1.1. Промени в социално-икономическите условия.....	5
1.1.1. Географски характеристики	5
1.1.2. Културно наследство.....	10
1.1.3. Икономика.....	18
1.1.4. Демографски характеристики	23
1.1.5. Заетост и безработица	26
1.1.6. Здравеопазване	27
1.1.7. Образование	29
1.1.8. Социални дейности	30
1.1.9. Инфраструктура.....	33
1.1.10. Селищна мрежа и териториална структура	39
1.1.11. Околна среда.....	40
1.1.12. Административен капацитет	46
2. Постигнат напредък по изпълнението на целите и приоритетите ОПР.....	48
2.1. Индикатори за наблюдение	55
3. Ефективност и ефикасност на изпълнението.....	56
4. Заключение и препоръки	68
Приложение 1. Проекти, изпълнени през отчетния период по ОПР 2014 – 2020 г.	70
Приложение 2. Капиталови разходи за 2015 г.....	75
Приложение 3. Проекти подадени за финансиране от ЕС и др. програми през 2015 г.....	77

1. Общи условия за изпълнение на общинския план за развитие

Общинският план за развитие на община Средец 2014 – 2020 г. (ОПР) е одобрен с Решение № 639, от заседание на общински съвет на Община Средец, проведено на 26.02.2014 г., Протокол №40.

ОПР е планов документ за провеждане на политиката на общината, следвайки тази на правителството и на Европейския Съюз (ЕС), за развитие в социално-икономически аспект за петгодишен период. Основната роля на политиките за местно развитие е да се изгради икономическият капацитет на даден район, за да се подобри неговото бъдеще и качеството на живот на всички. Това изграждане е процес, чрез който партньорите от обществения, частния и неправителствения сектор работят колективно за създаване на по-добри условия за икономически растеж и създаване на работни места.

Местната политика, като част от регионалната, е една от най-динамичните и най-чувствителните сфери на държавното управление. Въпреки общото желание за по-бързо преодоляване на различията в качеството на живота на хората в административно-териториалните и териториалните единици на страната, анализите установяват, че те се задълбочават и изострят. Този процес се съпровожда с непрекъснато увеличаване на разходите на финансови ресурси, разширяват се формите на съпътстващо финансово подпомагане, увеличава се контролът върху усвояването на ресурсите и използваните управленски практики, но положителни резултати се постигат за твърде продължителен период от време - обикновено за едно или две поколения¹. Ето защо местната/регионалната политика е сложен процес, с поливалентно и функционално съдържание, който се реализира при дефицит от време и в уникална среда. Главната цел на тази политика е да се използват далновидно и ефективно предимствата и ресурсите на територията, както и възможностите на човешките ресурси, за да се повишава качеството на живота им. От такава позиция прилагането на универсални модели за регионално развитие е изключително сложна и трудна задача.

Разработването и изпълнението на ОПР 2014 – 2020 г. на община Средец се осъществяват в една неясна среда, поради факта, че някои от оперативните програми,

---

¹ Анализ на законодателната рамка на политиката за регионално и местно развитие. 27 март 2015 г. Авторски колектив, АРИ Мизия.

чрез които е планирано финансирането на интервенциите, включени в плана, са одобрени от Европейската комисия (ЕК) в края на 2014 г. или през 2015 г. Това означава, че де факто използването на тези инструменти не е било възможно до публикуването на първите покани за предложения по съответните програми.

Статус на оперативните програми към февруари 2016 г.

1. Оперативна програма „**Транспорт и транспортна инфраструктура**“ 2014 – 2020 г. – одобрена от ЕК през декември 2014 г.
2. Оперативна програма „**Околна среда**“ 2014 – 2020 г. е одобрена на 15 юни 2015 г.
3. Оперативна програма „**Региони в растеж**“ 2014 – 2020 г. е одобрена на 15 юни 2015 г.
4. Оперативна програма „**Развитие на човешките ресурси**“ 2014 – 2020 г. е одобрена от ЕК през декември 2014 г.
5. Оперативна програма „**Иновации и конкурентоспособност**“ 2014 – 2020 г. е одобрена от ЕК през март 2015 г.
6. Оперативна програма „**Наука и образование за интелигентен растеж**“ 2014 – 2020 г. е одобрена от ЕК през февруари 2015 г.
7. Оперативна програма „**Добро управление**“ 2014 – 2020 г. е одобрена от ЕК през февруари 2015 г.
8. Програма за **развитие на селските райони** 2014 – 2020 г. е одобрена от ЕК на 26 май 2015 г.

Статусът на оперативните програми е от ключово значение за ОПР 2014 – 2020 г. на община Средец, тъй като за неговото изпълнение се очаква да се използват средства основно от тези инструменти. Важно е да се отбележи, че последният вариант на ОП „Региони в растеж“ от юни 2015 г., предвижда ограничено финансиране за градовете от 4-то ниво, какъвто е гр. Средец, с което се намаляват възможностите за неговото развитие до 2020 г.

Други важни фактори, с косвено отражение върху изпълнението на ОПР, са свързани с принцитни въпроси, касаещи местното самоуправление, които са отбелязани във втория доклад (от септември 2011 г.) за състоянието на местната и регионална демокрация в България², и те са следните:

---

² Първият доклад е приет през 1998 г.

- бюджетните правила, и по-специално "процедурата" за консолидиран бюджет, възприета от правителството, ограничават автономността на местните власти, като с това поставя въпроса за съответствието с член 9 от Европейската харта за местно самоуправление;
- нивото на финансова самостоятелност на българските общини, е относително ниско. Постепенното намаляване на финансовите ресурси, с които разполагат местните власти, не е в съответствие с разпоредбите на Хартата. Повече от половината от бюджета на местните власти е от държавни трансфери;
- продължава да съществува липса на яснота в разделението между делегираните правомощия и собствени правомощия на органите на местната власт. Дейностите, делегирани на местните власти, все още превишават като обем техните собствени дейности.

От одобрението на ОПР на община Средец за 2014 – 2020 г. до момента на изготвяне на настоящия доклад са изминали 24 месеца (февруари 2014 – март 2016 г.). В настоящия доклад е отчетена дейността на община Средец по изпълнението на плана през този период.

1.1. Промени в социално-икономическите условия

В тази част е представена ключова информация за основните сектори от социално-икономическия живот на общината, чрез която да се добие представа за общото състояние и тенденциите за развитие в бъдеще.

Тъй като отчетният период е твърде кратък, не са регистрирани големи отклонения в социално-икономическите условия. Където има данни за 2014 г. те са посочени, но информацията обхваща и по-стари периоди, тъй като основният източник на данни е Националният статистически институт.

1.1.1. Географски характеристики

Община Средец е част от област Бургас и е разположена в югозападната ѝ част, в югоизточна България. Общината влиза в състава на 13-те общини в Бургаска област. На запад граничи с общините Болярово и Стралджа на Ямболска област, на север с община Карнобат и община Камено, на изток с общините Созопол и Малко Търново. Южната граница на община Средец съвпада с държавната граница на страната ни с Република Турция.

Община Средец е една от най-големите териториално-административни единици в страната с площ от 1146 кв.км, което съставлява 7,82% от територията на Югоизточен район, 14,84 % от територията на Бургаска област и 1% от територията на България.

Общината обединява 33 населени места, от които 1 град (Средец) и 32 села.

Община Средец е в непосредствена териториална близост до областния център – град Бургас, което определя силното му влияние върху развитието на общината и тесните ѝ икономически връзки с него. Разстоянието между общинския център град Средец и град Бургас е 30 км. Бургас е четвърти по големина град в България. Той е важен и перспективен транспортен център по оста Черно море - Адриатика, представляваща част от европейската транспортна мрежа. В град Бургас са разположени основни транспортни инфраструктурни възли - международно летище; пристанище Бургас; ЖП гара и две автогари.

През територията на общината преминават важни транспортни пътища с регионално и международно значение: Бургас - Средец - Ямбол, Бургас - Средец - Болярово – Елхово, налице са транспортни връзки с Малко Търново - Истанбул, Босна - Царево (южно Черноморие).

Граничният характер на южната периферия на общината обуславя изолацията на тази територия от активна стопанска и друга антропогенна дейност, но е способствал за запазването на естествения характер на природните системи.

Релефът е предимно хълмист (200-600 м н.в.) до нископланински, с общ наклон на топографската повърхнина на север-североизток към Бургаската низина. Централните и южни части на територията са представени от фрагменти на източните хълмисти предземия на Бакаджиците и на сложно разклонените плоски северни ридове на Странджа – Босна (502 м) и Каратепе (434 м), които плавно преминават на запад в Дервентските възвишения (555 м). На север в обхвата на Бургаската низина и в долините на реките Средецка и Факийска надморската височина спада под 40 м.

Територията формира принадлежност към Сакаро-странджанската част на Преходната планинско-котловинна зона от морфографската подялба на страната. Стойностите на вертикалното разчленение на релефа са сравнително ниски – до 100 м/км², но при преобладаващи високи стойности на хоризонтално разчленение – 2,0-2,5 км/км². Средните наклони на топографската повърхнина се променят от 3° на север до

15° на юг. Протичат слаби негативни движения на земната кора, провокирани от потъването на Бургаската депресия (География на България, 2002).

Община Средец разполага с богати запаси от нерудни изкопаеми – глина скалнооблицовъчни материали, пясък, варовик и др. Край с. Богданово има запаси на варовик за флюс, които съставляват 65% от запасите в страната. Декоративно облицовъчни гранити са разкрити край с.Сливово. На територията допълнително са представени медни руди (Факийско рудно поле) и разсипно злато (в наносите на река Средецка).

В процес на експлоатация са: Кариера за андезит “ Каменна река “; Кариера “Кариерата“ за глина; Кариера за скалнооблицовъчни материали “Вълчаново” (мрамор и габро); Находище “Божема “ в с.Сливово (гранит);

Община Средец попада в два климатични района – Странджа и Бургаска низина, на Континентално-средиземноморската климатична област. Климатичен район на Бургаската низина - Близостта до Черно море, наред с специфичните географски условия като низинен релеф, откритост на терена на север- североизток и отсъствие на естествена растителност са основните фактори, които определят характера на климата на територията. Средните годишни температури са по-високи от тези за страната – 12,5°C за района и 12,9°C за станция Средец.

Странджански климатичен район - Обхваща централните и южни части от територията на Община Средец. Климатът се формира под влияние на средиземноморските циклони през студеното полугодие и на близостта на Черно море през топлото полугодие. Допълнителни фактори се явяват хълмистият до нископланински характер на релефа с надморска височина, променяща се в диапазона 200-700 м, ориентацията на речните долини, наличието на карстов терен, присъствието на естествена растителност в горска покривка и др. Тяхното комбинирано влияние намира израз в сравнително високите средни януарски и ниските средни юлски температури, както и в годишна амплитуда от близо 19,5°C, която е по-малка от характерната за съответната надморска височина.

Речната мрежа в пределите на община Средец се отнася към Черноморския водосборен басейн. По-гъста и по-добре развита тя е в югоизточната и южната части на Общината. В останалата част от района разнообразието на теренните форми не е

голямо, което обуславя и слабото развитие на хидрографската мрежа. Реките, отводняващи територията са средни по дължина и малки по площ на водосборния басейн. Гъстотата на речната мрежа във водосбора на река Средецка е 0,72 до 0,94 км/км², а на река Факийска – 0,95-1,44 км/км²

Река Средецка има дължина от 69 км и обща площ на водосборния басейн от 985,3 км². Тя извира северозападно от връх Тетрабаир (369 м) в Бакаджиците с името Стара река. Влива се в западната част на Мандренското езеро. Образува речна система с дълги леви и къси десни притоци. Среден годишен отток при с. Проход 1.95м³/сек. С пълноводие през месец февруари и маловодие през месеците август, септември и октомври.

Излужените канелени горски почви (LUVISOLS) имат най-широко разпространение (95,4%) в обхвата на Общината. В централните части, южно от Средец, са представени като канелено-подзолисти (PLANOSOLS). Имат добре оформен и средно мощен (80-120см) профил, на някои места до 200см. В южните планински сектори те са представени като плитки, силно еродирани, с дълбочина до 35см. Характеризират се като глинесто-песъчливи, с ниско съдържание на хумус - 0,34%. Водният режим на излужените канелени горски почви не е особено благоприятен. С най-тежък механичен състав са почвите, развити върху андезити и варовици. Отличават се с ниска поръзност, висока плътност, влошена аерация и склонност към преовлажняване.

Върху излужените канелени горски и канелено-подзолистите почви растат високостъблени и издънкови насаждения с разнообразен състав, като водещи в тях са дъбовите. Особено бедните почви от този подтип предлагат условия за развитието на иглолистна и сухоустойчива широколистна растителност. Част от тях (развити върху безкарбонатни скали) са средно добри за ориенталски тютюн и лозя.

Територията на Общината попада в Странджанския район на Евксинската провинция (поречието на Факийска и Странджанските ридове) и Тунджанския район на Балканската провинция (поречието на Средецка река) (Асенов, 2006). В миналото районът е бил покрит с гъсти широколистни гори, но в процеса на антропогенизация на мястото на някои горски екосистеми са създадени агроекосистеми или пък по естествен път са възникнали вторични горски, храстови и тревни формации.

В пределите на рида Каратепе доминират ксеротермните дъбови гори, като най-големи пространства покриват смесените гори от цер (*Quercus cerris*) и благун (*Quercus frainetto*). В техните съобщества участват значителен брой средиземноморски елементи. В северните подножия на ограничени площи са запазени смесени гори от обикновен габър (*Carpinus betulus*) и цер, в които допълнително участват обикновеният горун (*Quercus dalechampii*) и полският клен (*Acer campestre*). В средното поречие на река Факийска благуново-церовите гори са смесени с келяв габър (*Carpinus orientalis*).

По-важните представители на животинския свят, които обитават постоянно или временно територията на района са: 1. От бозайниците: благороден елен, сърна, дива свиня, заек, катерица, лалугер; 2. От хищниците: вълк, чакал, лисица, дива котка, белка, златка, черен пор; 3. От птиците: колхидски фазан, яребица, кеклик, пъдпъдък, горски бекак, гривяк, гургулица. От защитените видове птици с най-голямо разпространение са кукумявката и горската улулица. Допълнително: Обикновен мишелов и ястреб. В района обитават различни представители от пойни, чайки, кълвачови, дългокраки. Повечето са защитени видове без ловностопанско значение.

По данни на МОСВ в обхвата на анализираната територия в режим на защита са следните територии:

1. Защитена местност „Белия камък”, с. Богданово, с. Варовник;
2. Природна забележителност „Големя камък”, с. Долно Ябълково;
3. Природна забележителност „Долмен лозенски дол”, с. Долно Ябълково;
4. Природна забележителност „Долмен паша дере”, с. Горно Ябълково;
5. Природна забележителност „Долмените влахов дол”, с. Долно Ябълково;
6. Защитена местност „Находище на див божур”, гр. Средец;
7. Защитена местност „Невестин град”, с. Факия;
8. Защитена местност „Пладницето”, с. Вълчаново;

Териториите в югоизточната част на Общината попадат в буферната зона на Природен парк “ Странджа “. Местността “ Божура “ е определена за рекреационна зона.

Територията на община Средец включва следните защитени зони по Натура 2000:

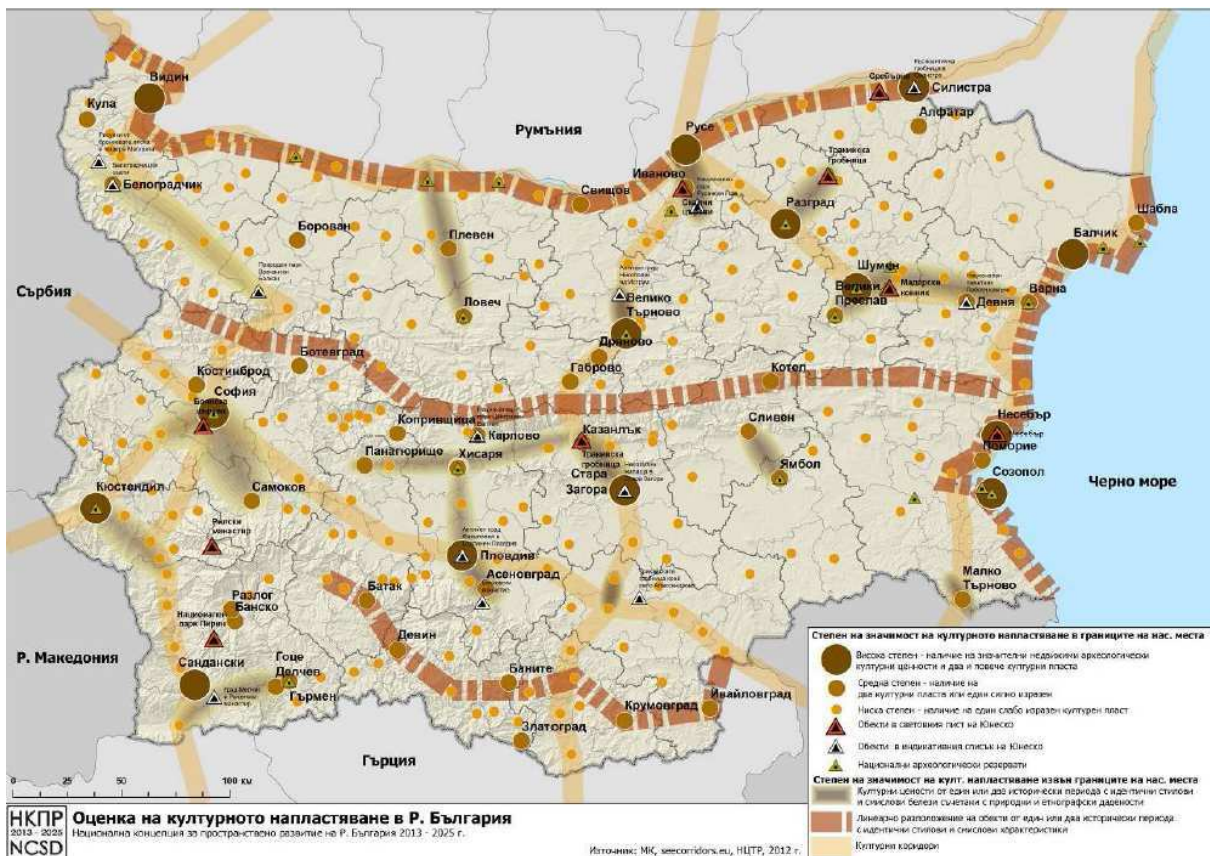
- Малък фрагмент от ЗЗ „Войнишки Бакаджик” – BG0000513 за защита на местообитанията на източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества и на балканско-панонски благуново-церови гори;
- Дервентски възвишения 2 - BG0000219 (в горното поречие на река Факийска) за защита на местообитанията на алувиални гори от елша и ясен, на сухи тревни и храстови съобщества, на дъбово-габърви гори и др.;
- Западна Странджа - BG0002066 (в горното поречие на река Факийска) за защита на птиците, сред които щъркели, розов пеликан, вечерна ветрушка, пчелояд, керкенец, малък креслив орел, орел-змияр;
- Средецка река - BG0000198 за защита на източни гори от космат дъб и балканско-панонски благуново-церови гори;
- Факийска река - BG0000230 за защита на хидрофилни съобщества от високи треви и на балканско-панонски благуново-церови гори;

На североизток община Средец граничи с ЗЗ „Мандра пода“.

1.1.2. Културно наследство

Географската характеристика и пространственото развитие на селищната структура в Община Средец, разположена в Странджанския регион, както и по долините на реките, са предпоставката за заселване на различни цивилизации по територията още от древността. Културното наследство е резултат от напластяване на отминали цивилизации и епохи, които носят специфична памет и идентичност на мястото.

Националната концепция за пространствено развитие на Република България представя културните коридори /карта 1/ и прави оценка за степента на значимост на културното напластяване като община Средец е представена със ниска степен - наличие на един слабо изразен културен пласт, но с наличието в пространствената си структура на един от изключителните архитектурни резервати – „Античен и средновековен град Деултум – Дебелт“ в България. Това е единственият археологически резерват на България носещ Знак „Европейско наследство“.

Карта № 1. Оценка на културното напастяване в Република България /Национални културни коридори, Национална концепция за пространствено развитие/.

Източник: ОПР 2014 – 2020 г. на община Средец

Последните политики на ЕС са ориентирани към управление и свързване на екологичните, ландшафтни и културни ценности на регионите и реализиране на местния потенциал за развитие на общините и регионите.

В този смисъл пространственото развитие на територията ще бъде ориентирано към културното наследство в общината и природните и културни ландшафти, които изразяват регионална специфика. Това са факторите, които имат водеща роля в устройството на територията и регионалното развитие.

Този подход в пространственото развитие е отправна точка и при пространствените политики, свързани с материалното и нематериалното културно наследство на България, които се залагат в НСРР и НКПР и са в пряка връзка с качеството на живот. Отчита се и промененото отношение към културните ценности и разширяване на пространствения обхват на културното наследство – от единичната ценност до ансамбъл с неговото обкръжение и цялостната градска и/или природна среда, в която е ситуиран, от интериора на сградата и нейната конструкция до

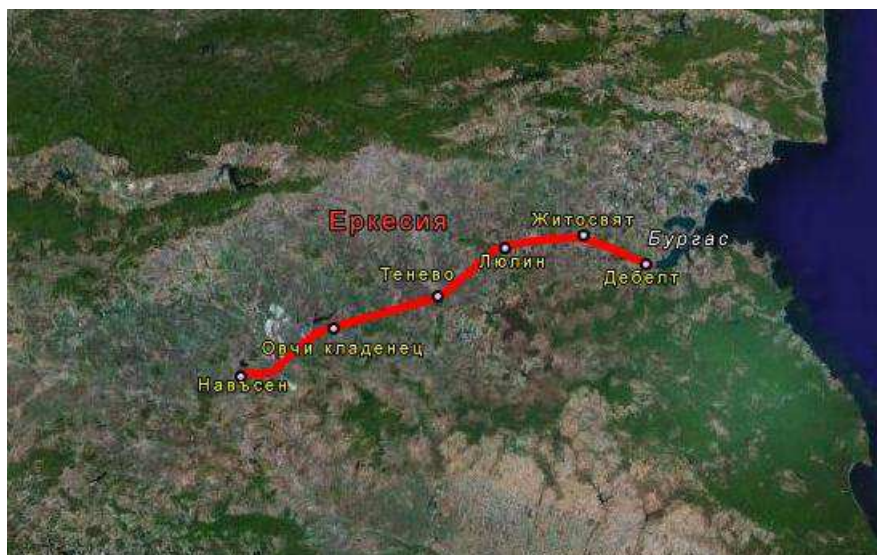
характерния пейзаж, от културните коридори/маршрути до подводните културни ценности.

Основните насоки в опазването на културните ценности в цялото им времево и видово многообразие са свързани със съхраняване на техните уникални характеристики чрез консервация и активно опазване, публична загриженост и адаптация в най-широк смисъл, запазване и развиване на духа на мястото /genius loci/ и на пространствената идентичност и развитие на потенциала им за стимулиране на икономическия растеж.

Взаимодействието на природата и човека е формирало многобройни културни пейзажи в общината. Културното наследство обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които носят историческа памет и национална идентичност. На територията на общината са налични културни ценности - материални и нематериални свидетелства за човешко присъствие и дейност, които са с висока научна и културна стойност за индивида, общността и обществото в региона. Културното наследство в община Средец е представено от археологически, исторически, художествени, архитектурно-строителни, както и от природните ценности, народните традиции и културните обичаи.

В пространствено развитие на община Средец историко - географското развитие е в основата за формиране на зелена културна ос в северната част на общината по протежението на граничен вал „Еркесия“. Тя дава възможност за изграждане на сътрудничество със съседните общини и формиране на зони за туризъм и рекреация, които в съчетание с народните традиции и културните обичаи на местната общност изграждат атрактивна културна среда.

В северната периферна част на Община Средец преминава най-голямото и най-известното защитено землено укрепление на юг от река Дунав, в ареала на обширната територия на България през VIII – X век. Част е от системата от укрепени валове, изградени във всички гранични и буферни зони на българската държава. Валът е добре известен на повечето хронисти през средните векове, защото е действителна охраняема граница на България с Източната Римска империя (Византия). Освен военноотбранителната си функция, “Еркесията” е и добре уредена митническа граница, през която се осъществяват търговските и културните връзки с Византия чак до XIV век.

Фигура 1 Граничен вал „Еркесия“

Източник: ОПР 2014 – 2020 г. на община Средец

Днес то свързва по своеобразен начин Черноморското крайбрежие с долината на р. Марица и така обвързва забележителните български общини – Бургас, Средец, Карнобат, Стралджа, Тунджа, Гълъбово и Симеоновград. “Еркесията” е едно от най-импозантните древни отбранителни съоръжения в Обединена Европа на границата и с Изтока с дължина от 142 км. – по-дълго дори от прочутия “Адрианов вал” в Северна Англия.

В община Средец са идентифицирани 131 археологически, исторически, художествени и архитектурно-строителни обекта обявени за недвижими културни ценности, разгледани по населени места в анализа на община Средец. Културното наследство в общината е концентрирано в северната част - Дебелт, Орлинци и Орлинци, докато в южната част – Долно Ябълково, Горно Ябълково, Граничар и Белеврен /фиг. 2/. Недвижимите културни ценности в общината свидетелстват за историята, бита и културното развитие на местното население.

Културното наследство в общината включва едни от най-значимите недвижими културни ценности в региона и България – археологически резерват „Античен и средновековен град Деултум – Дебелт“, Старобългарски вал „Еркесия“, антични и средновековни градове Горното и Долното градище, антични и средновековни крепости, надгробни могили и некрополи и множество други недвижими културни ценности.

КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО Община Средец

Фигура 2. Концентрация на недвижими културни ценности в община Средец

Източник: ОПР 2014 – 2020 г. на община Средец

Гр. Средец е старо селище, възникнало през края на V в. като военностратегическа крепост. Днес крепостта Калето се намира на 2 км югозападно от центъра на Средец. Разцвет бележи под името Потамукастел през IX-X век, разрушена през XI в. и възстановена през XII век. През османския период живота от крепостта се изтегля на изток и се създава селището Карабунар /Черен кладенец/ на мястото на съвременния град.

Село Дебелт се намира на 8 км. източно от град Средец и е част от Античната колония Деултум. Тя е основана в края на 70-те години на I-ви век след Христа. Създадена е от VIII августов легион на император Веспасиан. Оформя се като икономически, културен, търговски и административен център през II и III век. През 812 г. градът е станал част от България и просъществувал до X век. Крепостта Дебелт,

построена през V век, е предпазвала региона и старинния град Деултум. Тук е единственият на балканите, проучен средновековен митнически комплекс с църква. Предполага се, че в нея Борис I приема християнството. Днес има обособен Национален археологически резерват „Античен и средновековен град Деултум – Дебелт“.

Странджанският регион е богат на културно-исторически обекти. Освен тях културното наследство на общината включва още поредица от култови сгради и места (църкви, манастири, оброчни места, архитектурни обекти като сгради на училища и читалища. На територията на общината има множество манастири, параклиси и църкви /Манастирът “Свети Живоприемний Източник”- близо до село Голямо Буково, Параклисът “Успение Богородично” в местността Божура, Параклиси в с. Росеново, Пънчево и Белеврен, Църквата “Всех Светих” в град Средец, Църквата “Св. Параскева” в с. Момина църква, която е известна с богатия си стенопис, Църква в с. Факия, Драчево, Сливово, Зорница, Суходол, Сливово, Дюлево, Богданово, Белила и др./.

Богатата духовна и материална култура на населението е представена в експозициите на Исторически музей – Средец, Етнографски комплекс, Карабунарска къща и Байлова къща. В общината има запазени образци на странджанска архитектура в селата Голямо Буково, Долно Ябълково, Кирово и Факия.

Важни обекти на културната инфраструктура на територията на общината са читалищата. В общината функционират 13 читалища, които организират дейността на различни школи (изкуства, спорт и др.) и провеждат културни дейности – традиционни празници, самодейни театрални постановки, фестивали и др. На територията на общината функционира и читалищно сдружение „Средецките читалища 2012“.

Читалище “Пробуда” в град Средец е утвърден културен център в общината с функциониращи форми на художествена самодейност, богат библиотечен фонд /над 48 хил. тома/ и се явява методически център на останалите 12 читалища в общината Средец. Те са център на духовния живот в общината.

Нематериалното културно наследство в общината е представено от народните традиции и културните обичаи. Културният календар на общината е представен от активен културен живот. Културните институции са основни структури, които съхраняват фолклорното богатство. В общината се провежда Национален

странджанско-тракийски събор за млади таланти “Фолклорен венец-Божура”. Запазени са и се провеждат ежегодно обичаите “Пеперуда”- традиция, типична за селата Факия, Момина църква и Долно Ябълково – характерен обичай за дъжд и плодородие, Кукери – маскарadni пролетни игри, за прогонване на злите духове и берекет, Традиционни народни борби – задължителен елемент в народните събори съхранени единствено в община Средец.

В областта на културно-историческото наследство и музейното дело продължава работата за съхраняване и опазване на музейните културни ценности. Проведени са археологически разкопки в крепостта “Калето” край град Средец. Активни разкопки се провеждат на територията на археологическият резерват в с. Дебелт.

В териториалната структура на общината е обособен етнографския комплекс – „Карабунарска къща“, предстои обновяване и осъвременяване на музейната експозицията в Байловата къща. Исторически музей Средец работи в унисон с нормативните уредби в областта на музейното дело.

Мегалитната култура включително и долмените са разположени в селата Белеврен, Кирово, Граничар, Долно и Горно Ябълково и тракийското светилище „Големия камък“ край село Долно Ябълково със категория „национално значение“. Необходимо е проучване, консервация, реставрация и адаптация на долмени и тракийското светилище. Те са потенциал, който може да бъде използван за развитие на пълноценен туризъм в общината, но е необходимо и изграждане на туристическа инфраструктура в планинската и предпланинската част на планината /туристически пътеки, заслони, указателни и информационни табели/.

Единственият манастир в Странджа планина, южната част на Бургаски регион – манастирът “ Св. Живоприемний Източник” е разположен на територията на общината, край с. Голямо Буково.

Интерпретацията на културното наследство днес е основополагащ елемент в устойчивото и балансирано развитие. Културното наследство е фактор изграждащ позитивни партньорства между местните общности и бизнеса. Процесите на урбанизация дават възможност за съчетаване на традиционните дейности носещи идентичността на региона /културното и природно наследство, историческата памет/ и

социално-икономически дейности в новите урбанизираните територии. Водеща роля в съхраняването, опазването и адаптирането на културното наследство днес имат хората.

Заедно с него те са носители на историческата памет и древни традиции. Представянето на културното наследство като дейност, интегрирана в селищната структура на общината придава ново значение и го представя като ресурс за социално-икономическо развитие. На културното наследство днес се гледа като на материален и духовен ресурс, който трябва да бъде съхранен, без изискване за рентабилност на вложените в него инвестиции. Необходимо е създаването на маркетингова стратегия, която да представя културното наследство на националния и международния пазар, също така създаване на информационна система на културно-историческите ресурси и иновативни форми за популяризирането му. Дейностите свързани с експлоатацията на културното наследство в туризма трябва да бъдат обвързани с опазването и съхранението на културните ценности и полагане на необходимите грижи. Днес можем да разглеждаме развитата културна индустрия като двигател на икономиката на дадена община и възможност за балансирано и устойчиво развитие.

Представеният анализ на културното наследство се основава на Закона за културното наследство, който е документа за опазване на културното наследство в Република България. Необходимо е да бъде актуализиран списък с недвижими културни ценности и включването на нови обекти притежаващи научна и културна стойност. При актуализацията е необходимо да се вземе предвид степента на съхраненост на материалната, образната и функционална автентичност. Трябва да бъде изготвена оценка на научната и художествената стойност на обектите и да се проследи мястото и значението им в съвременната среда. До колко обектите са част от съвременната обществена и културна област /среда/, които обогатяват средата и обществото. Оценката на познавателната стойност показва научния и образователен потенциал на обектите като свидетелство за развитие на материалната и духовната култура на обществото. Необходимо е да се оцени утилитарната стойност на обектите, до каква степен обектите позволява възстановяване на оригиналните или организирани на нови функции. Трябва да се направи анализ на икономическата целесъобразност с цел включване в културно историческата индустрия или друга инвестиционна система.

Необходимо е създаване и прилагане на специфични правила и нормативи към ОУПО Средец за опазване и съхранение на недвижимите културни ценности, характерния облик на селищната структура и идентичността на общината и региона.

Освен ЗКН на Република България анализа се базира на Националната стратегия за регионално развитие, Национална концепция за пространствено развитие, Концепцията за културните коридори на Югоизточна Европа, Организацията на обединените нации за образование, наука и култура /ЮНЕСКО/, Международния комитет за паметници на културата и забележителни места /ИКОМОС/ и Венецианската харта за консервация и реставрация на паметници и забележителни места. Всички те имат за цел да задават общи принципи и методи за опазване на културното наследство на света, да обособят културни маршрути в Европа и България, които следват традиционните пътища свързващи отделните исторически места и зачитане на културното наследство на всеки един народ и държава осигуряващи движение и обмен между тях.

1.1.3. Икономика

Според изследване на Института по пазарна икономика „Регионални профили“ 2015 г.³ област Бургас, в чийто обхват е община Средец, е сред най-развитите. Икономическата активност и заетостта се възстановяват, а безработицата е намалена през 2014 г. Наблюдава се голям приток на чуждестранни инвестиции към областта, а също и добро усвояване от общините на средства, отпускани от ЕС. Наблюдават се проблеми в административното обслужване. Доходите в областта изостават, въпреки че има покачване на заплатите.

Състоянието на икономиката на община Средец се определя и влияе от много на брой и различни по естество фактори, които биват както вътрешни, така и външни. В тази връзка е важно да се определи икономическото състояние на заобикалящите общината територии, което детерминира средата за нейното развитие, позицията на общината спрямо съседните ѝ общини, наличните ѝ сравнителни предимства и потенциали за растеж, както и основните ограничители за икономическия подем на общината.

Община Средец се намира в област Бургас в Югоизточния район от ниво 2, който за 2012 г. е с БВП на човек от населението 9 375 лв., което прави Бургас петата

---

³ <http://www.regionalprofiles.bg/bg/>

най-богата област в страната. Наблюдават сравнително високи доходи от пенсии. Средната годишна брутна заплата на един нает се покачва и достига 8 212 лв. през 2013 г.

Община Средец дава своя принос за БВП на областта предимно в сферата на индустрията и селското стопанство, които са определящи за облика на икономиката в общината. В общината са добре развити животновъдството и растениевъдството и функционират предприятия на хранително-вкусовата, химическата промишленост, металообработването, също и добивната промишленост. Икономическият профил на общината се предопределя в голяма степен от наличните природни ресурси, традиции и историческо развитие на района, които създават подходящи условия за използването на сравнителните му предимства. Важен фактор е и близостта до Черноморието, което осигурява както пазар за реализация на местната продукция, така и достъп до пристанище. От пространствена гледна точка икономическите дейности в общината са концентрирани в гр. Средец и с. Дебелт. Град Средец, като общински център, изпълнява ролята на център на зона на локална икономическа гравитация.

Броят на нефинансовите предприятия също бележи малък прираст (от 401 до 472 за периода 2008-2012 г.). В общината преобладават микропредприятията с до 9 заети, като за 2012 г. те представляват общо 95% от нефинансовите предприятия в общината. Предприятията с над 50 души на територията на община Средец са общо 4 на брой. Между 2011 и 2012 г. броят на предприятията от 10 до 49 заети лица намалява с 25%. Преобладаващият брой на микропредприятията е характерна тенденция за по-малките общини в страната. За 2011 г. в ЮИР делът на микрофирмите е 92.6 % като тяхната рентабилност на продажбите (3.4%) е по-висока от тази на средните фирми (2.8%).

Значението на МСП за социално-икономическото развитие на общината е голямо, затова е важно да се насърчава тяхната конкурентоспособност и да се стимулира предприемачеството и иновациите. С най-голям относителен дял са субектите в сферата на търговията и услугите – около 53 % от всички регистрирани стопански единици на територията на общината.

Разходите за придобиване на ДМА рязко нарастват особено през периода 2014-2015 г. и към 31.12.2015 г. възлизат на 8 165 334 лв.

Тази статистика е силно обвързана както с получени средства от европейските фондове, така и с вложени собствени средства на общината.

Община Средец показва напредък в своето икономическо развитие в сравнение с предходния програмен период. Въпреки това, за да се достигне устойчиво развитие, което да генерира растеж и да осигури по-висок стандарт и условия на живот на населението е необходимо да се предприемат мерки, които да подпомогнат предприемачеството в общината, устойчивото използване на местните ресурси, осъществяване на тясна връзка и координация между секторите на икономиката, модернизиране на производството и повишаване на квалификацията на работната сила.

Земеделието е отрасъл с изключителна важност, особено за селските райони на България, в какъвто район се намира община Средец. Общината разполага с природоклиматични условия, благоприятни за развитие на земеделието, с много добър слънчев ресурс и с подходящи почвени условия за отглеждане на различни култури и за развитие на животновъдството. 58,8 % от територията на общината е земеделска земя (677 1465 дка), което представлява 17% от земеделските територии на Бургаска област, като 78% от тях са обработваеми земи или това са 404 372,5 дка.

Този отрасъл е традиционен за местното население. Преобладаващата част от активното население е заета в селско и горско стопанство. На територията на общината растениевъдството е основен подотрасъл, като животновъдството също има перспективи за развитие. Общината е специализирана в производство на зърнено-житни култури, овцевъдство и говедовъдство.

Застъпените зърнени култури в община Средец са:

- пшеница 93 849 дка. и добив от 315 кг./дка.;
- ечемик 34 520 дка. и добив от 260кг/дка.;
- слънчоглед 32 520 дка. и добив от 170 кг/дка.;
- Рапица 13 750 и добив от 260 кг/дка.

Растениевъдството през периода 2014 – 2015 г. се свързва и с отглеждането на трайни насаждения, като ябълки, круши, праскови, сливи, череши, орехи, бадеми, лешници, арония, а заетата територия е над 6 800 дка. Зеленчуковите градини заемат 30 дка., а ягодиите насаждения – 145 дка. Важно, но не достатъчно добре използвано направление в растениевъдството, е биологичното земеделие. Един от важните ресурси на общината – наличие на значителни ливади, мери и пасища все още не се използва ефективно като основа за интензивно животновъдство.

В рамките на изминалия програмен период растениевъдството е стимулирано целенасочено като в резултат са създадени нови лавандулови насаждения (Зорница и Загорци), трайни насаждения от черупкови видове (орехи, бадеми, лешници) в с. Светлина, с. Драка, с. Кубадин, възстановени са винени лозя в землището на с. Росеново и са създадени нови в с. Дюлево.

Добра практика са и проведени обучения за запознаване с мерките на ПРСР на местни производители, което е добър начин за стимулиране използването на възможностите, предоставяни от европейските фондове. В допълнение са провеждани регулярни кампанийни работни срещи за консултации на земеделските производители, регистрирани на територията на община Средец, организирани от Областната служба за съвети в земеделието гр.Бургас, Областна дирекция „Земеделие” гр. Бургас и Дирекция „Икономическо развитие, земеделие, гори и управление на европейски проекти и програми” към община Средец.

Животновъдството е един от традиционните отрасли на Община Средец, който е втория по значение подотрасъл в селското стопанство. Наличието на фуражи, както и наличието на пасища и ливади създават добри условия за развитието на подотрасъла. Отглеждат се основно говеда, овце и кози. Развива се предимно в частния сектор. Преобладават дребни земеделски стопанства особено в селата, където в последните години се наблюдава обезлюдяване и липса на работна сила. В малките села хората се занимават с животновъдство с цел самозадоволяване, а не реализация. При сравняване на три последователни години (2014-2015), е налице ръст в броя на селскостопанските животни при почти всички видове. Намаление се наблюдава при козите и овцете.

ГОДИНИ	Ж И В О Т Н И										
	говеда	в т.ч.	биволи	свине	в т.ч.	овце	в т.ч.	кози	в т.ч.	птици	пчелни
		майки			майки		майки		майки		с.ва
2014	5467	3679	29	352	139	13864	11829	3477	3008	10981	5619
2015	6264	4093	44	425	150	13756	12412	2688	2170	10597	6347

Таблица № 1 Животновъдство в община Средец

Общинските горски територии на община Средец са концентрирани в югоизточната част на общината и са с обща площ 21 800 ха. Лесистостта на общинските земи е 17 %. Горските територии се управляват от Общинско предприятие „Общински гори” гр. Средец. Районът на лесничествата попада в Тракийската горскорастителна област. Площта на държавната собственост на територията на ДГС

„Средец” е 19 352 ха, на юридически лица и частни стопани - 3780 ха и религиозна собственост - 66 ха.

Управлението и стопанисването на общински горски територии се осъществява на база действащите лесоустройствени проекти за територията на ДГС Средец и ДГС Бургас. През 2012 год. е изготвяне и приемане нов Горскостопански план за предвидените лесоустройствени мероприятия за периода 2012 – 2020 г.

Промишлеността на община Средец се базира на отрасли, които са традиционни за общината, а именно: хранителновкусова, металолеене, металообработване и производство на пластмасови изделия. Характерни за хранително-вкусовата промишленост са по-малки предприятия, а предприятията в сферата на металообработката и химическата промишленост са предимно с над 250 заети.

Представители на химическата промишленост и металообработването са следните фирми:

- "Промет Стиил" АД е високотехнологично предприятие, специализирано в производството на широка гама горещовалцовани профилоразмери от обикновени и специални стомани. През 1988 г. предприятието става първия специализиран производител на горещовалцовани маркопрофилоразмери във България. Намира се в землището на с. Дебелт, община Бургас, а връзката му с него е чрез железопътен и автотранспорт. От 2010 г „Промет Стиил” АД е част от дивизия "Стомана и прокат" на Групата Метинвест. Технологиата за производство, с която предприятието разполага, се отличава с широка универсалност, висока производителност и гарантира висококачествена продукция, в пълно съответствие с изискванията на световните стандарти. Предприятието произвежда горещовалцована стомана, включително за износ. "Промет Стиил" АД е едно от големите предприятия в общината, като има определящо значение за развитието на промишлеността.
- В източния район е изградена и работи частна фирма “Металпласт БГ” с аналогична дейност. „Металпласт БГ” ООД има основна дейност преработката на полимерни материали и производството на изделия от тях. „Металпласт БГ” ООД притежава разрешително за събиране и оползотворяване на отпадъци от полимерни материали. Изградена е програма за рационално оползотворяване на суровинните ресурси, получени от полимерни отпадъци и отпадъци от опаковки.

Целта на тази програма е да предотврати замърсяването на околната среда, да запази екологичното равновесие в природата, да оползотвори отпадъците от опаковки и намали енергийните разходи. От събраните и изкупени отпадъци във вид на найлон, торбички, счупени каси и други пластмасови изделия, фирмата произвежда регранулат, който се използва като суровина.

ХВП в общината е свързана с производството на хляб и хлебни изделия, алкохол и безалкохолни напитки, и преработка на селскостопанската продукция. По тази причина е важно установяването на тесни връзки със земеделските производители. За разлика от промишлеността, която пространствено е концентрирана на територията на град Средец и с. Дебелт, предприятията от ХВП са локализирани както в града, така и в селата, а останалите са в с. Зорница, с. Дюлево, с. Дебелт, с. Факия, с. Момина Църква, с. Бистрец, с. Загорци.

Важен фактор за развитието на туризма в община Средец е близостта до българското Черноморие и благоприятното му транспортно-географско положение. В общината са налице природни и антропогенни ресурси, които представляват туристически интерес. Красивата природа, наличието на редки птици, наличието на дивеч и възможности за практикуване на риболов са природни ресурси, които в съчетание с културно-историческите паметници и обекти, музеи и културни събития създават подходящи условия за развитие на културно-познавателен и екотуризм. Тук се намира единственият на Балканите, проучен средновековен митнически комплекс с църква, където се предполага, че княз Борис I приема християнството. В района са налице също исторически забележителности като долмени, тракийски могили, светилища и гробници и др.

Туризмът в общината се развива бавно, но успешно. През 2014 – 2015 г. са регистрирани 13 къщи за гости, 8 апартамента и 23 стаи за гости. През 2014 г. леглоденоношията са 33506, а през 2015 г. – 32590, което е слабо намаление.

Успешно реализиране на туристически продукт би могло да се получи най-добре в партньорство със съседните на община Средец общини и комбиниране на предлаганите за туристите услуги и възможности.

1.1.4. Демографски характеристики

Демографското състояние на територията на община Средец е резултат от действието на влияния и фактори, които от една страна са характерни за Р България, от

друга страна са характерни за демографското развитие на европейските страни, а от трета са обусловени от специфичното историко-културно, социално-икономическо и демографско развитие на самата община. Върху демографското развитие на населението на общината влияние оказват демографските процеси, които са общовалидни както за развитите страни, така и за страните в преход. Това са процесите свързани с високите нива на смъртност и емиграция и намалената брачност и раждаемост. Сериозно влияние върху тези процеси оказват полово-възрастовата, етническа, религиозна и образователни структури на населението, както и урбанизацията. Те влияят на формирането на човешките ресурси в общината, както в количествено, така и в качествено отношение.

През 2014 г. броят на населението на община Средец е 14 840 души⁴. За последните 9 години (до 2012 г.), то е намаляло с над 2055 души или с 12.07 %. Средногодишния темп на намаление е 1.34 %, при такъв за страната от 0.7 %.

Намалението на броя на населението на общината, започва още в края на 40-те години на 20 в. от тогава до сега, то е намаляло около 2.5 пъти. Това се дължи на най-различни фактори, като основните са свързани както с естественото движение на населението, така и с вътрешната и външна миграция на населението.

Относителният дял на населението на община Средец е 3,61% от населението на област Бургас и само 1,4% от населението на Югоизточния район от ниво 2.

Влияние върху половата структура на населението на общината оказват процесите свързани с естественото движение на населението (раждаемост и смъртност), механичното движение на населението (емиграция и имиграция), продължителността на живот и други. През целия изследван период жените преобладават над мъжете.

Основна причина за по-големия брой и относителен дял женско население е съществуващата по-високата смъртност и по-ниската средна продължителност на живота при мъжете. Това на практика води до акумулиране на по-големи контингенти жени във високите възрастови групи.

---

⁴ НСИ <http://www.nsi.bg/bg/content/2983>

По отношение на възрастовите групи преобладава населението в над трудоспособна възраст, което показва сериозно застаряване на населението на община Средец.

Таблица 2. Население под, във и над трудоспособна⁵ възраст в община Средец към 31.12.2014 г.

Население на община Средец	Общо	жени	мъже
Под трудоспособна възраст	2 591	1 300	1 291
В трудоспособна възраст	8 230	3 760	4 470
Над трудоспособна възраст	3 991	2 464	1 176

Източник: НСИ

Характерно за етническия състав на населението на община Средец е по-ниския относителен дял на българската етническа общност - 81,9% срещу 84,8% средно за страната. Прави впечатление ниския дял на турско население – 1.73 %, срещу 8.8 % за страна и 13.1 % за област Бургас и много по-високия дял на населението от ромската етническа група – 15.5 %, срещу 5 % за областта и 4.9 % за страната към 2011 г.

Образователната структура на населението е неразривно свързана с неговата етническа принадлежност. Тя има значение за цялостното социално-икономическо развитие на определено населено място или административно-териториална единица.

Данните от 2011 г. показват, че образователното равнище на населението на община Средец е значително под средните за област Бургас и страната стойности по отношение на населението с висше и средно образование. Висшистите в община Средец са 9 %, срещу 17,6 за област Бургас и 19,6 за страната, а населението със средно образование е 36,2 % срещу 42,1 % за областта и 43,4 % за страната. Коренно противоположно е положението при хората с основно, начално и незавършено

⁵ За 2014 г. тези граници са до навършването на 60 години и 8 месеца за жените и 63 години и 8 месеца за мъжете.

образование. Населението с основно образование е 29.6 % при 24.9 за областта и 23.1 за страната, населението с начално образование е 14.2 % при 8.2 за областта и 7.8 за страната и населението с незавършено образование е 6.7 % при 5.3 % за областта и 4.8 за страната. Прави впечатление и над два пъти по-високия процент на никога не посещавалите училище – 4.1 % при 1.63 % за областта и 1.2 % за страната. Тези отрицателни по отношение на образователната структура показатели се дължат основно на високия процент на ромско население в общината.

През последните години раждаемостта в община Средец е висока спрямо средната за страната, Югоизточния район и област Бургас, което се дължи главно на високия процент на представители на ромската етническа група.

Високите стойности на смъртността и невисоките стойности на раждаемостта (през периода 2004 – 2012 г.) водят до отрицателен естествен прираст за територията на община Средец. Въпреки, че тази тенденция е характерна през последните години както за страната, Югоизточния район от ниво 2, така за област Бургас. Впечатления прави, че отрицателните стойности на естествения прираст на територията на общината са два до три пъти по-високи от станалата част на изследваната територия.

При запазване на сегашната демографска ситуация населението на община Средец ще продължи да намалява и през следващите години. Прогнозата е населението на общината да намалее до около 13 000 души до 2020 г.

1.1.5. Заетост и безработица

Пазарът на труда в общината е силно повлиян от икономическото развитие, демографските процеси, включително влошаващата се възрастова структура на населението. Проблем с национален мащаб се оказва както липсата на работни места, така и недостигът на квалифицирана работна сила, която да отговаря на нуждите на пазара на труда. За тази цел следва да се стимулира предприемачеството, да се насърчи връзката между бизнеса - образованието и местната администрация.

Преобладаващата част от икономически активното население е заета в промишлеността са 44,15 %, като много висок е дялът на заетите в селско и горско стопанство 34,8 % от общия брой заети лица. В селата на общината почти няма производство, като основният поминък на населението отглеждането на селскостопанска продукция с цел самозадоволяване, а не реализация на пазара.

Безработицата в Средец нараства постепенно от 2009 г. По данни на РСЗ – Бургас, към 31.12.2011 г., равнището на безработица достига 19,06% и е едно от най-високите в област Бургас. Към 30.04.2012 г. коефициентът на безработица в общината нараства на 20,92 % и е по-висок от средните стойности за областта и за България. Една от причините за е свиването на производството на бизнеса, дължащо се на глобалната икономическа криза.

Безработните лица в община Средец в края на 2013 г. наброяват 1 528 души и нарастват спрямо същия период на 2012 г. с 133 души. Притеснителна тенденция е, която е характерна както в страната, така и в целия ЕС. В тази връзка Европейският съюз взема сериозни мерки за поощряване на въвличането на младежите в икономическия живот на обществото, които следва да бъдат адаптирани и на местно ниво.

Безработните лица с основно и по-ниско образование нараства с всяка изминала година като за 2012 спрямо 2010 г. броят им е нараснал с 33.1%.

По данни на РСЗ Бургас, безработицата за 2015 г. е намалена (23.6%) в сравнение с 2014 г. когато е достигнала 26%. Впечатление прави, че броят на безработните лица през 2015 г. е 1 201 души, а относителният дял на хората с основно и по-ниско образование е 64%, което е повече от предходната година – 62.9%.

Относителният дял на регистрираните без квалификация е 73.4% за 2015 г., отново по-голям от този през 2014 г. – 71.8%.

1.1.6. Здравеопазване

Структурата на здравеопазването в община Средец се състои от едно лечебно заведение за болнична помощ, локализирано в общинския център - „Многопрофилна болница за активно лечение – Средец” ЕООД. По данни от ТСБ – Бургас леглата в болничното заведение през 2012 г. са 60. Техният брой през последните години е постоянен, като единствено през 2011 г. бележи спад.

През 2014 – 2015 г. броят на лекарите в общината е нараснал от 9 към 2012 г. на 12. Съответно броят на населението, обслужвано от един лекар е (1000 д. за 2015 г.). Има регистрирани шест общи практики. „МБАЛ-Средец” не може да предложи

достатъчно всеобхватно медицинско обслужване, защото разполага само с две отделения – детско и вътрешно.

Извънболничната помощ се предоставя от „Медицински център1 - Средец“, медико-диагностични лаборатории, самостоятелни медицински практики и самостоятелни стоматологични практики. В общината функционира и Център за спешна медицинска помощ (Филиал на Центъра за Спешна медицинска помощ- Бургас). Здравна помощ е предоставяне и в Здравни кабинети в детски заведения и училища.

Лекарите по дентална медицина, които обслужват територията на община Средец, са 6, като броят им е нараснал с 2-ма през 2014 г. в сравнение с 2012 г. Населението, обслужвано от един лекар по дентална медицина е около 2 480 жители.

Сградата, в която се помещават МБАЛ и МЦ-1 Средец, е общинска собственост. Тя не е ремонтирана от 2003 г. и състоянието на материално техническата база като цяло е незадоволително. Лекарските и зъболекарските кабинети в училищата също имат нужда от средства за подобряване на условията в тях.

Един от основните проблеми пред развитието на сектора здравеопазване в община Средец е здравеопазването в ромската общност. Наблюдават се следните тенденции: по отношение на бременността – бременните жени се картотекират непосредствено преди раждане, не посещават редовно женска консултация и с това попадат в рискови групи бременности. Като цяло бременностите са много ранни и се наблюдават бракове по сребрена /роднинска/ линия, което предполага раждането на дете с увреждания. Част от ромското население е неосигурено или с прекъснати здравно-осигурителни права. Необходимо е да се помисли за възможности да се разкрийт временни кабинети за дентална профилактика поне към детските заведения. Голяма част от заболяванията са в резултат на лоши хигиенни условия за живот и бедност. Липсата на здравни знания и здравна информираност у някои роми е основа за развитието на дискриминация в здравното обслужване.

За периода 2010 – 2012 г. водещи заболявания сред населението са болестите на сърдечно-съдовата система, на ендокринната система и на нервната система.

Сериозен проблем през последните три години е високият процент болни от вирусен хепатит А. Друг проблем е състоянието на здравната инфраструктура. Необходими са дейности, насочени към подобряване състоянието на материално – техническата база за заведенията за здравни услуги.

1.1.7. Образование

Образователната инфраструктура в община Средец се състои от 4 общообразователни училища (СОУ “Св.Св.Кирил и Методий”, ОУ ”Антон Страшимиров” с. Дебелт, ОУ ”Св.Св.Кирил и Методий” с. Загорци и ОУ ”Н.Й.Вапцаров” с. Факия), Професионална гимназия по механизация на селското стопанство и електроника ”Н.Й.Вапцаров” гр.Средец, 5 детски заведения (2 ОДЗ в гр. Средец и 1 ЦДГ в с.Дебелт, ЦДГ с. Орлинци и ЦДГ с. Загорци), с филиали в с.Факия, и гр. Средец.

Броят на общообразователните училища за разглеждания период е постоянен, като намалява само през последната година, заедно с броя на учениците и педагогическия персонал. Броят на детските градини е намалял спрямо 2009 г. на половина. Пред 2015 г. броят на децата е намалял - 621 в сравнение с 2014 г. – 676, а броят на педагогическия персонал в детските градини е нараснал от 42 на 46.

Съществува концентрация на учебни и детски заведения в общинския център. Това до голяма степен се дължи на влошената демографска ситуация и застаряващо население в по-малките населени места.

Към края на 2015 г. са ремонтирани всички детски заведения, сменена е дограмата на ЦДГ в с. Орлинци и ОДЗ „Бърборино гр. Средец - филиал.

Като цяло може да се обобщи, че образователна структура в община Средец е добре развита. Полагат се мерки за подобряване на материално техническата база в училищата и разнообразяване на извънкласните дейности. Като проблемни области се очертават големият брой с начално, незавършено начално и не посещавалите училище лица. Основната част от тези лица са от ромски произход. Необходимо е провеждане на курсове за грамотност за възрастни от най-базово ниво и мерки за повишаване и разнообразяване на възможностите за допълнителна квалификация, с цел наемане на работа.

Според Института по пазарна икономика⁶ качеството на училищното образование в България е по-ниско от това в много от останалите западни държави, оценено чрез резултатите, демонстрирани от учениците; по тези показатели нашата страна се приближава по-скоро до страните от Третия свят. По тази причина реформите в образователната система следва да целят оптимизиране на учебното съдържание, модернизиране на образователния процес и разработване на методи на преподаване, ориентирани към възприемането от страна на учениците.

1.1.8. Социални дейности

Видовете социални услуги, съгласно Правилника за прилагане на закона за социално подпомагане – чл. 36, се представят в общността и в специализирани институции. Видовете социални услуги в общността, предоставяни от община Средец включват Домашен социален патронаж, Център за обществена подкрепа, Център за настаняване от семеен тип, Дневен център за деца с увреждания, както и по програми и проекти услугата „Личен асистент“ и „Приемна грижа“. Социалните услуги в специализирани институции са Дом за стари хора, Дом за възрастни хора с умствена изостаналост, Кризисен център за деца, преживели насилие.

Домашният социален патронаж (ДСП) е форма на дългосрочно или краткосрочно предоставяне на услуги в общността, която се финансира от общинския бюджет, дарения и хуманитарни помощи, спонсорство и осъществяване на проекти, свързани с дейността. ДСП, като общинска дейност, осъществява предоставяне на социални услуги в обичайна домашна среда и е с капацитет 250 места. Потребителите на този вид социална услуга са лица над 60-годишна възраст и инвалиди от първа и втора група, които са затруднени самостоятелно или с помощта на близки да организират своя бит. ДСП е комплекс от социални услуги, предоставяни по домове, свързани с приготвяне и ежедневна доставка на храна по домовете на потребителите, съдействие за снабдяване с необходимите помощни технически средства при ползватели с увреждания, битови услуги. Социалната услуга обхваща 9 населени места в община Средец – гр. Средец, с. Дебелт, с. Дюлево, с. Драчево, с. Светлина, Бистрец, Проход, Голямо Буково и с. Факия.

---

⁶ <http://ime.bg/bg/articles/uilishtnoto-obrazovanie-v-bylgariya-systoyanie-i-tendencii/>

Центърът за обществена подкрепа в община Средец е локализиран в общинския център и функционира от 2010 г. Центърът за обществена подкрепа е комплекс от социални услуги предназначени за деца и семейства с цел предотвратяване на изоставянето на децата и настаняването им в специализирани институции, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване, обучение и подкрепа на приемни родители и осиновители.

Целта на Центъра за настаняване от семеен тип е да се осигури среда, близка до семейната, при която децата получават необходимата им индивидуализирана грижа и подкрепа за личностно съзряване и изграждане на умения за самостоятелен и независим живот. Организирането на живота и услугите в него са насочени към създаването на условия и нагласи на децата за равнопоставено участие в живота на местната общност. В община Средец към 2015 г. функционират три центъра за настаняване от семеен тип, разположени в гр. Средец.

В гр. Средец функционира Дом за стари хора „Бяла лястовица“. Домът е с капацитет 45 места, от които 10 за мъже и 35 за жени. От услугите му се ползват лица, с придобито право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, съгласно Кодекса за социално осигуряване, които са физически и психически съхранени, с възможност за самообслужване. Доставчик на социалната услуга е Община Средец. В специализираната институция работи следния квалифициран персонал: социален работник, терапевт, медицински сестри (има осигурено 24 часово медицинско обслужване) и обслужващ персонал. Изграждането на Дом за стари хора „Бяла лястовица“ е осъществено по инициатива на Сдружение „Бяла лястовица“.

В с. Факия функционира Дом за възрастни с умствена изостаналост „Св. Константин и Елена“ с капацитет 30 места. Специализираната институция предоставя социални услуги извън обичайната домашна среда за лица с умствена изостаналост над 18 години.

През отчетния период в община Средец е закрит домът за деца лишени от родителска грижа „Щурче“, като се предоставят услуги за отглеждане на деца в общността. Приоритет се дава на приемната грижа и израстване на децата в семейна или среда близка до семейната, което е директно свързано със стратегията на България, целяща деинституционализация и стимулираща социалното включване.

През 2015 г. е разкрита детска кухня за деца от 10 м. до 18 г. Потребителите на кухнята от гр. Средец за храна на деца от 10 м. до 3г., които използват услугата – 61 бр., от 3 г. до 7 г.- 5 бр., от 7 г. до 18 г. - 25 бр.

Кухнята приготвя здравословна храна и на потребителите на Кризисен център и на Центъра за деца с увреждания в гр. Средец. От услугата се възползват и учениците на СОУ „Св. Св. Кирил и Методий” гр. Средец и ОУ „Антон Страшимиров” с. Дебелт, подлежащи на целодневно обучение-общо 72 деца.

Спортната инфраструктура в община Средец е концентрирана в общинския център гр. Средец. В града функционират 4 спортни клуба:

- футбол: ФК „Странджа-Агрокорн”,
- волейбол: ВК „Странджа”,
- борба: ”ОСКБ „Странджа 2001”
- корабомоделизъм : „Модел – Яхт клуб” – Средец

Всеки спортен клуб има отбори в различните възрастови групи:

- Футбол – деца, юноши-младша възраст и мъже;
- Борба – подготвителна група, деца, момчета, кадети, момичета;
- Волейбол – момичета и момчета до 12 г., момичета и момчета до 13 г., момичета и момчета до 15 г., девойки младша възраст и юноши младша възраст;
- Корабомоделизъм – Деца, юноши, мъже, жени.

В общината има два стадиона в град Средец – Общински стадион „Странджа – Агрокорн” и в с. Дебелт. 1.

Общинският стадион „Странджа – Агрокорн” е в задоволително състояние с отлична тревна настилка. През 2010 и 2012 г. е извършен частичен ремонт на футболния стадион. Административната част на стадиона, помещенията за персонала, отговорен за поддръжката на стадиона, съблекални и складови помещения имат нужда от цялостен ремонт и подновяване на обзавеждането.

Общинският стадион в село Дебелт е в незадоволително състояние, неудобен за спортна дейност. Липсват седалки, съблекални и др.вид помещения. Стадиона се нужда от цялостен ремонт.

Общинска администрация Средец има подготвен проект за ремонт и обновяване на стадионите в град Средец и село Дебелт.

В гр. Средец функционира и общинска волейболна зала. През 2010 г. е извършен частичен ремонт на вътрешните помещения и подмяна на дървеното покритие на волейболното игрище и поставяне на дървена облицовка по стените. Въпреки това,

спортната зала и прилежащите спортни игрища имат нужда от цялостен ремонт и модернизирание. Фасадата на залата има нужда от саниране и подмяна на покрива. Помощните помещения и съблекални се нуждаят от цялостен ремонт. Необходима е цялостна подмяна на седалките в откритите игрища и поставяне на основи за тяхното закрепване.

През 2009 година беше открита нова зала за борба „Продан Гарджев“, обзаведена с всичко необходимо за спортния процес. Залата има нужда от частични ремонти и дообзавеждане в общите части и баните към съблекалните. Сградата, в която се помещава залата, се нуждае от цялостно саниране.

През 2011 г. е открита площадка с фитнес уреди – Открит фитнес. През 2012 г. е извършена подмяна на счупени и липсващи елементи от фитнес уредите.

Като цяло статистическата задоволеност със спортни площи е недостатъчна, неравномерно разпределена по територията на общината и морално остаряла. Следва да се подобряват условията за развитието на спорта в училищата и да се осигури достъпност за използване на спортните съоръжения от учениците и хората, желаещи да спортуват. Все още основен проблем за развитието на активна спортна дейност е липсата на възможности за изграждане на материална база за развитие на спорта сред младежите в ромския квартал гр. Средец.

1.1.9. Инфраструктура

Община Средец се намира в Югоизточната част на Бургаска област. През нея не преминават Транс-Европейски коридори. В непосредствена близост до общината преминава международният път Е87 – Р.Румъния – ГКПП – Дуранкулак – Варна – Бургас – Малко Търново – Р. Турция. На север от Общината минава Транс-Европейски коридор No VIII - Дурас - Тирана - Кафтан/Кафасан - Скопие - Деве Баир - Гюешево – София - Пловдив - Бургас - (Варна).

Друг главен път, минаващ в близост до Община Средец е по направление Република Румъния - ГКПП Силистра – Шумен – Ямбол – Елхово – ГКПП Лесово – Р. Турция.

На територията на общината липсват пътища I клас, както и автомагистрали. Основните транспортни артерии, обслужващи общината са второкласните пътища – II - 79 и II – 53, в направление съответно – Бургас, Средец, Ямбол и Бургас, Средец,

Болярово, Елхово. Относителният дял на пътищата II-клас към общата пътна мрежа е 17.5%.

Третокласната пътна мрежа е с дължина 69,6км. Тя се състои от пътища III – 539, III – 908 и III – 795.

По – голямата част от междуселищната пътна мрежа е в много лошо състояние. Редица съоръжения се намират в лошо състояние. Пътната мрежа е добре развита, като всички населени места са свързани с общинския център. Пътните връзки са достатъчни, но е необходимо да се извърши основен ремонт и реконструкция на части от пътната мрежа.

Общинската пътна мрежа включва всички пътища от IV клас с обща дължина 191,4км., което се равнява на 60% от всички пътища на територията на Общината. Част от пътищата са без трайна настилка.

Според вида на настилката тяхната дължина е, както следва:

- Асфалтобетон – 142,140км
- Запечатка – 110,000 км
- Паваж – 1,400 км
- Пътища без трайна настилка – 62,600 км.

Гъстотата на пътната мрежа е 0,276км / км². Между отделните селища връзката се осъществява по пътища от четвъртокласната пътна мрежа, като 8,9% от тях са асфалтирани, 57,4% са запечатка, 32,65% пътища без настилка. Наложена е забрана за преминаване на тежки и/или извънгабаритни ППС с маса с товар над 20 т, заради повреждането на пътната настилка през летния сезон.

Състоянието на общинската пътна мрежа е незадоволително, поради недостига на средства за поддържане и отлагането във времето на ремонтните работи.

През периода 2014 - 2020 г. са предвидени реконструкцията и модернизацията на:

- общински път BG2234 (II - 79 Голямо Крушево - Средец) - Сливово-Гранитец – 12 км;
- общински път BGS2235 (участък от /II -79 (с. Голямо Крушево - гр. Средец) с. Факия – с. Горно Ябълково) - 16,3 км.

- BGS 3236 /II-79048 / BGS 2235, Факия – Горно Ябълково/ - Долно Ябълково – 1 км;
- общински път BGS2241 участък Проход – Белила – Средец – 13,6 км;
- общински път BGS2242 участък Голямо Буково-Кирово-Граничар - 16 км;
- общински път BGS3231 участък Радойново – 1,5 км;
- общински път BGS3233 участък Богданово – 39,7 км;
- общински път BGS3236 участък Долно Ябълково – 1 км;
- общински път BGS3237 участък Пънчево – 1,5 км;
- общински път BGS3238 участък Бистрец-Кубадин – 16,7 км;
- общински път BGS3239 участък Вълчаново 1,5 км;
- общински път BGS3243 участък Кирово-Белеврен – 9,3 км.

През отчетния период е извършен ремонт на:

- общински път BGS2232 (III-539 Средец – Русокастро/Дюлево Драчево) , в участъка започващ от път II.79 (Елхово-Средец-Бургас) до о.т.1 (с.Драчево - начало на регулация), част от Общинската пътна мрежа на община Средец – 9 км;

Незадоволително е състоянието и на пътната настилка в общинския център гр. Средец. Аналогично е състоянието и в другите населени места от общината. През периода 2014 – 2020 г. са предвидени за рехабилитация улиците:

- Васил Коларов – 1 310 м.;
- Христо Ботев – 120 м.;
- Йорданка Николова – 1 60 м.;
- Димитър Кичев – 140 м.;
- Тодор Байлов – 110 м.;
- Васил Левски – 430 м.;
- Калитин – 140 м.;
- Тодор Павлов – 175 м.;
- Дунав – 170 м.;
- Гочо Кънев – 90 м.;
- Панайот Хитов – 160 м.;
- Лиляна Димитрова – 260 м.;
- Георги Кирков – 85 м.;
- Септемврийци – 160 м.

Автобусният превоз е добре развит. Транспортната схема задоволява потребностите на населението за връзки с общинския център. 12 от общо 32 села имат ежедневни връзки с общинския център. Четири села – Вълчаново, Сливово, Камене и Гранитец имат връзка с гр. Средец четири пъти седмично, Г. Буково, Кирово, Богданово и Варовик – три пъти седмично, пет села – Суходол, Г. Ябълково, Д. Ябълково, Граничар и Белеврен – два пъти седмично и с. Росеново – два пъти месечно. Единствено с. Тракийци не се обслужва от обществения транспорт.

Транспортните връзки с областният център гр. Бургас са ежедневни и достатъчни. Те се изпълняват по републиканската транспортна схема по направленията гр. Бургас-гр. Ямбол - гр. Бургас, гр. Бургас-гр. Елхово-гр.Бургас и гр. Бургас-гр. Карнобат-гр. Бургас.

Освен утвърдените транспортни схеми се извършват и специализирани превози. Те са насочени основно към извозването на ученици и учители към училищата в гр. Средец, с. Загорци и с. Факия, като превозите се осъществяват от „София Франс Ауто-Бургас“ ООД – основният превозвач на Община Средец.

Община Средец не се обслужва пряко от жп транспорт. Най – близката жп гара е в гр. Бургас.

Водоснабдяване канализация

Водоснабдителните и канализационните системи на територията на община Средец се обслужват от "ВиК" ЕАД - Бургас. Хидрографската мрежа в района на община Средец е неравномерно развита. По-гъста и по-добре развита е в югоизточната и южната части на общината. В останалата част от района разнообразието на теренните форми не е голямо, което обуславя и слабото развитие на хидрографската мрежа. Водоснабдени са 30 населени места, като без изградено водоснабдяване са селата Пънчено, С. Камене и Тракийци.

В цялата община има сезонен режим на водата, с изключение на гр. Средец. Това се обуславя от намаления дебит на местните водоизточници, както и липсата или недостатъчния обем на водоемите. Повечето извори пресъхват през лятото. С чувствителен и постоянен воден дебит са изворите на Бяла река и Башдерменски дол.

Общо абонатите са 11 271 бр., като използваната вода за 2012 г. е 664 188 м³. Водопотреблението на жител за денонощие е от 78 л. до 251 л. Вътрешно водопроводната мрежа е с дължина 210 359 м., а външната с дължина 116 355 м или общо 326 714 м. Съществуващата водопроводна мрежа е с тръби от различен вид и

диаметър, като тя е морално остаряла и има нужда от ремонт. Преобладаващите тръби са етернитови, които са ненадеждни и морално остарели, а също така са доказано канцерогенни. Те водят до чести аварии и до значителни загуби на питейна вода, както и до влошаването на нейните хигиени характеристики.

През периода 2014 – 2020 г. е предвидено разширяване и реконструкция на водоснабдителната мрежа в селата – Белила, Белеврен, Варовник, Г. Ябълково, Гранитец, Граничар, Кирово, Пънчево, Синьо Камене и Тракийци. Предвидена е и реконструкция на водоснабдителната мрежа в село Момина църква както следва:

- външна водопроводна мрежа – 5064 м.
- вътрешна водопроводна мрежа 12 452 м.

На територията на община Средец няма изградени напоителни системи. Водостопанската инфраструктура е недостатъчно развита, а съществуващата е прекалено амортизирана. Необходимо е изграждането на водоеми и намирането на нови водоизточници с което да се реши проблема със сезонния режим.

Канализационна мрежа има изградена единствено в гр. Средец и село Дебелт. Степента на изграденост на канализационната мрежа в гр. Средец е 100%. През отчетния период са изградени 3 км. водоснабдителна мрежа в общината.

Има изградена Пречиствателна станция за отпадни води (ПСОВ), със схема за механично и биологично пречистване на отпадъчните води от гр. Средец, с проектно водно количество 5000 м³/ден.

Като основен проблем през община Средец изпъква необходимостта от изграждане на канализационна мрежа в останалите населни места.

Електроснабдяване

Поддържането на електропреносната и електроразпределителната мрежа и съоръженията към нея на територията на община Средец, както и електроснабдяването, се осъществява от „EVN Bulgaria“. Всички населени места на територията на общината са електрифицирани, като липсват такива с режим на тока. Районната подстанция „Средец“, с трансформатор на напрежението 110/20кв., осигурява захранването с електроенергия на община Средец.

Физическото състояние на мрежите и съоръженията на електроразпределителната мрежа в община Средец е сравнително добро. Изградената електропреносна мрежа е с дължина, както следва :

- мрежа 20 kV – 352 км.
- мрежа ниско напрежение – 261 км.

Предвиден е основен ремонт, подмяна на стълбове и проводници, на въздушните мрежи за ниско напрежение в селата Зорница, Белеврен, Малина, Светлина, части от мрежата в Средец, Суходол и Дебелт, чието състояние е лошо и незадоволително. На територията на общината са слабо развити възобновяемите източници на енергия. В промишлените предприятия на територията на общината не се използва енергия от възобновяеми източници, същото важи и за домакинствата в общината. Отоплението се осъществява главно чрез електроенергия и твърдо гориво.

Цялата територия на община Средец попада в зона на технологично неизползваеми към момента вятърен потенциал със средна годишна скорост под 4м/сек.

Слънчевата енергия представлява и най – голям потенциал за енергия от възобновяеми източници на територията на община Средец.

Един от основните консуматори на ел. енергия в за общината е уличното осветление. Консумирана ел. енергия за улично осветление от община Средец през 2015г. е 4137638 kW-h, което се равнява на 90 047,01 лв. Необходима е подмяна на уличното осветление с LED осветителни тела. Това ще доведе до по – добра енергоефективност и ще намали разходите за улично осветление значително.

Комуникации и съобщения

Телекомуникационната мрежа на територията на общината е изградена в достатъчна степен за момента. Инсталирани са телефонни постове във всички населени места, като има и свободни капацитети.

Цялата територия е с покритие на радио и TV сигнал.

Пощенската система на територията на общината е добре развита. Всички населени места се обслужват от 12 пощенски станции.

В общината има добро покритие с GSM сигнал на трите мобилни оператора. Това дава възможност за използването на пълен спектър на техните услуги, на нови мобилни технологии, както и на лесен достъп до интернет. Има наличие на оптичен кабел – Средец – Бургас, което обуславя възможността за развитието и предоставянето на съвременни комуникационни услуги.

1.1.10. Селищна мрежа и териториална структура

На територията на община Средец са разположени 14 населени места: 1 град и 32 села. Общият брой на населението е 14 840 души, на площ от 1 149 кв. км. Град Средец е населено място от категория „3“, съгласно Методиката за категоризиране на административно-териториалните и териториалните единици. Съгласно решението взето на 14.08.2012г. административният център на общината е с най-висока категория, спрямо четирите критерия, които се взимат предвид: демографски, урбанизационен, инфраструктура и селищно-административни и културни функции. Село Дебелт, с. Факия и с. Момина църква са селищни структури от 5-та и 6-та категория въз основа на деветнадесетте показателя за категоризиране в България.

Гр. Средец е четвърто ниво – малък град с микрорегионално значение, но е структуроопределящ за територията на общината. Развитието на трите по-изразени населени места, става в посока югозапад – североизток, по протежението и на път II – 79 (Елхово – Болярово – Средец) или посока Бургас – Елхово.

В общината 45,96% от земите във всички видове са обработваеми или 528 566 дка. Показателят за обработваема земя на човек от населението за страната е 6,3 дка/ч, а специално за Софийска област тя е 7 дка/ч. В община Средец тя е 35,3 дка/ч, което е по-високо от този за страната, и е далеч по-висок от този за Югозападния район на планиране, където той е 2,5 дка/ч. От 677 146 дка. Се обработват 528 566 дка или 78% от земеделската земя. За жалост статистиката показва, че на територията на общината няма поливни земи.

Средният за страната относителен дял на територии, отредените за нуждите на селското стопанство са 58,7%, за община Средец този процент е 60,8%. Общият брой на имотите е 60 463 бр., като средната площ на имот е 10,3 дка. Това раздробяване на имотите довежда до по-трудно обработване. Окрупняването ще доведе до по-лесно стопанисване и обработка. Най-много имоти (28 038 бр.) са със средна площ 6 дка и частна собственост, което е доказателство за приоритизирането на селското стопанство като отрасъл.

От селскостопанския фонд земя обработваеми са 528 566 дка., като най-голям процент от тях са ниви и трайни насаждения – 503 903 дка., разпределени в 53 820 броя имоти със средна площ 9,4 дка. Най-много хора притежават имоти с площ от 10 до 30

дка, което показва, че земята не е окрупнена, а множество частни собственици обработват самостоятелно земята си или я отдават под аренда.

Горските територии са 35,1% от площта на общината и са част от Държавния горски фонд, което е по-високо от средния за страната процент – 33,6. Общинските територии са 218 000 дка. Общата залесена площ на общината или т.н. „лесистост на територията“ е 17% , което като процент е по-ниско от средното за страната – 31,7%, като в нея се включват залесените горски територии и горите, създадени върху земеделски земи.

Територията на населените места и други урбанизирани територии е 2,9%. Териториите в регулационните граници на населените места са 33 446 дка, вилните зони и застроените площи извън границите на населените места – промишлени зони и складови зони. Относителния дял на тези територии за страната е 5%, който е доста по-висок от този на община Средец.

Част от новопостроените предприятия са върху земеделски земи, чиито начин на трайно ползване го позволява или след промяна на предназначението им.

По данни на НСИ за 2011 г. броят жилища е 8 422, като жилищния фонд в селата е по-голям от този в градовете. Населението обаче е разпределено в обратната пропорция, като мнозинството живее в града. Тази обратна пропорция между демографските показатели и териториалното разпределение на жилищните ресурси е неблагоприятен.

Гъстотата на населението е 12,9 души/кв.км. като полезната площ е 651 914 кв.м. като от тях жилищната площ е 498 676 кв.м. Най- голям брой са построени между 1946 и 1961 г., което показва амортизиран жилищен фонд.

1.1.11. Околна среда

Основната част от съвременните екологични проблеми в обхвата на територията на община Средец имат унаследен характер и са свързани с комбинираното въздействие на природни и антропогенни фактори, а именно:

- замърсяване на атмосферния въздух от промишлеността, транспорта, нерегламентираните сметища и инцидентно възникващите пожари;

- замърсяване на водите от селското стопанство, комунално-битовия сектор, нерегламентираните сметища, промишлеността, както и при възникването на условия за наводнения с повишаване на нивото на твърдия отток на реките;
- замърсяване на почвите от селското стопанство, отпадни води от комунално-битовия сектор, сметищата, строителните дейности и др;

Като проблеми с геоекологичен характер могат да бъдат посочени нерегламентираната сеч, неконтролираното събиране на ядливи гъби и билки, браконьерството.

Сред потенциалните източници на замърсяване са: Преработка на полимери и производство на изделия от тях - “Пластмасови Изделия” АД, намиращо се в промишлената зона в западната част на гр.Средец. В източната част на града по посока Бургас е изнесен цех “Пластмасов”. Там е изградена и работи частна фирма “Металпласт” с аналогична дейност. Влиянията на тези производства се простират в района на производствените площадки. Не влияят върху други населени места. Отпадните води на “ПИ”АД, преминават през локална пречиствателна станция преди да се заустват в р.Средецка. Извършва се мониторинг.

Производство на горещовалцуван прокат от черни метали и обработка на стомана и железни сплави в “Промет Стийл“ АД, с. Дебелт. Според анализите пространственото разположение на предприятието предполага влиянието на емисиите от SO₂ и NO₂ да се разпростират на разстояние 9 км от източника. Тази територия обхваща района на завода и част от с. Дебелт. Очакваните емисии обаче са силно снижени, поради използването на газ за гориво. Фирмата притежава комплексно разрешително по реда на Закона за опазване на околната среда, съгласно, което изпълнява определени критерии. Контролира се от РИОСВ Бургас.

Като допълнителни потенциални източници могат да се посочат: Бензиностанциите (гр. Средец и с.Дебелт), газстанциите (гр. Средец и с. Дебелт) и метанстанция (с. Дебелт); Производството на бетонови изделия (гр. Средец); Асфалтобазата в гр.Средец; Рециклирането на полимерни отпадъци (с. Дюлево); Производството на млечни продукти (с. Дебелт); Производството на вина (с. Росеново); Търговията и дейностите с ОЧЦМ (гр. Средец, с. Загорци); Търговията с бои и лакове (гр. Средец); Съхраняването на излезли от употреба пестициди (з-ще с. Росеново);

Съхранението на излезли от употреба пестициди (гр. Средец); ПСОВ “Средец” (гр. Средец); Нерегламентираните сметища и замърсявания; Ремонтите по републиканската и общинската пътна мрежа и др. Специално внимание изискват кариерните разработки, сред които кариерите Божема, Грудово, Дебелт.

Във връзка с изпълнението на изискванията по Наредба № 12 от 15.07.2010 г. на МОСВ и МЗ за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух, община Средец е под контрола на РИОСВ Бургас като Регламентиран район за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ). Общината изпълнява мерките, заложи в актуализираната Комплексна програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферния въздух. Резултатите от наблюденията показват, че основните източници на замърсяване на атмосферния въздух в община Средец са горивните инсталации в комунално-битовия сектор, автомобилния транспорт и промишлеността. През зимния отоплителен сезон замърсяването на въздуха е основно от бита, за отопление на жилища и административни сгради, транспорта. През топлата част на годината източници на замърсяване са транспорта (замърсяване на атмосферния въздух с въглероден оксид, бензо(а)пирен, НМЛОС и азотни оксиди), неподдържаната пътна и прилежаща инфраструктура (ФПЧ10), строителни обекти, както случаите на възникване на пожари.

Обобщените данни на РИОСВ Бургас за 2012 и 2011 показват, че територията, подложена на наблюдение (включително община Средец) е със значително добро качество на атмосферния въздух. Очертава се намаляване на нивата на ФПЧ10 и трайна тенденция за задържане на ниска средногодишна концентрация на серен диоксид и азотен диоксид.

Водоснабдяването в община Средец е предимно от местни водоизточници, с изключение на гр.Средец, който се водоснабдява смесено от яз.”Ясна поляна” (изграден на река Дяволска) и от местен водоизточник. Анализите на качеството на питейните води се извършва ежемесечно от ВиК - клон Средец. Основен източник на замърсяване на питейните води по територията на Общината е биогенното натоварване (водещо до завишаване на концентрацията на нитрати във водите) в малките населени места, свързано с отглеждането на животни и неконтролираното изхвърляне на битови отпадъци.

Територията на Общината се определя като район, уязвим на средна и силна ерозия. Тук се проявява комбинираното влияние на водно-ерозионните процеси – при всички обработваеми земи над 6°, засягащи северната половина на територията, и ветровата ерозия, която според данните на Изпълнителната агенция по околна среда (2012) се проявява с умерен до висок действителен риск. Рисков фактор е потенциалът от възникването на горски пожари по време на продължителните летни засушавания. През 2011 г. и 2012 г. не са финансирани проекти против ерозията на почвата, контролирани от РИОСВ Бургас.

Богатото флористично и фаунистично разнообразие в пределите на Общината е силно повлияно от физико-географското положение на територията, принадлежността към Странджа, близостта до Черноморския басейн и ограничената антропогензация в южната гранична периферия. Срещат се редки и защитени видове (малък креслив орел, черен щъркел, див божур и столетни дървета - орех, дъб и др.). Богатият биологичен ресурс на общината има и важно стопанско значение. Икономически значими са дървесните видове, от които се добива дървен материал, лечебните растения, животински видове с ловно стопанско значение.

Общата площ на защитените местности и природни забележителности е 657,6 ха, от която залесена 587,4 ха и незалесена 70,2 ха. Тя включва 4 защитени местности, 4 природни забележителности и 5 защитени зони по НАТУРА 2000.

Горите, собственост на Община Средец, възлизат на 21 840,7 ха. Горският фонд се управлява съгласно 10 годишни лесоустройствени планове от “Държавно горско стопанство” - Средец. Площта на стопанството е 43 667,0 ха и обхваща землищата на 31 населени места върху територията на Общината. Площта на новосъздадените горски култури за 2012 от ДГС е 6 дка. През пролетта на 2010 г. в ДГС «Средец» е извършено компенсационно залесяване на площ от 97 дка, като финансирането е осигурено по работен проект „Първоначално залесяване на неземеделски земи” по Мярка 223 от ПРСР за периода 2007-2013 г. Средния процент на прихващане е 81,53%. През последната година няма допуснати нарушения при отдаване на дейностите по защита на горите от пожари. На стопанството е предоставен мини пожарен автомобил, оборудван с гасителен модул.

Районът на стопанството представлява добра база за развитието на интензивно ловно стопанство със значителни дивечови запаси и видово разнообразие (благороден елен, сърна, дива свиня, заек, яребица, фазан и др.).

Реките Факийска, Средецка, Господаревска, наред с язовирите и микроязовирите, намиращи се на територията на стопанството, предлагат добри условия за провеждане на любителски риболов.

За лечебните растения, съгласно ЗЛР в Община Средец е изготвена програма за управление на лечебните растения на територията на Общината – в поземления фонд и фонд населени места.

Сериозна заплаха за биоразнообразието на Общината представляват пожарите, неконтролираното събиране на ядливи гъби и билки, браконьерството и изсичането на горите за огрев. Внимание изисква нарастващия проблем с разпространяването на инвазивни видове (като обща тенденция за Европа, Средиземноморието и страната ни, в частност). От голямо значение за опазване на биологичното богатство на общината е повишаването на информираността и общественото съзнание на населението.

Във връзка с разпоредбите на новия ЗУО (ДВ, бр.53/13.07.2013) през 2013 г. е извършено актуализиране на общинските програми за управление на дейностите по отпадъците на всички общини на територията на РИОСВ Бургас. В програмата са предвидени мерки за: намаляване или ограничаване образуването на отпадъци, както и на степента на тяхната опасност; рециклиране, регенериране или други форми на оползотворяване; екологосъобразно обезвреждане; почистване на старите замърсявания с отпадъци.

Третирането на отпадъчните води в ГПСОВ води до значително намаляване на замърсяването на повърхностните и подземните води, но от друга страна е свързано с образуването на отпадъци. Третирането на утайките след генерирането им се свежда основно до депониране на Депата за неопасни отпадъци. През 2011 и 2012 година, утайките от ГПСОВ Бургас са оползотворявани при рекултивацията на кариера „Дебелт”, разположена в обхвата на община Средец.

В землището на с. Росеново е разположено депо за съхраняване на пестициди в контейнери тип „Б-Б” куб (второ по обем съхранявани количества в Бургаска област). На територията на Общината е разположен и склад за съхранение на излезли от употреба препарати за растителна защита – в землището на град Средец, който според наблюденията на РИОСВ Бургас за 2012 е в добро състояние. В периода 2013-2014 г. Община Средец има сключен договор с „Екоресурс България” АД за разделно събиране на отпадъци от опаковки (PCOO). Към 2014 година системата обхваща 66,2% от населените места или около 9600 жители на общината. Отпадъците от контейнерите за

PCOO се транспортират до площадка на „Скай Инвест” ООД, гр. Бургас. В периода 2010-2013 общината си сътрудничи с „ИУЕЕО рециклиране” АД за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори и излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак.

Община Средец участва в Регионално сдружение за управление на отпадъците – Регион Бургас заедно с общини Бургас, Айтос, Камено, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен и Сунгурларе. Основната цел на сдружението е изграждане на устойчива система за управление на отпадъците, която да осигурява необходимата инфраструктура за третиране, оползотворяване и екологосъобразното обезвреждане на битови в т. ч. биоразградими, опасни отпадъци от домакинствата и строителни отпадъци, генерирани на територията на региона.

След въвеждане на регионалната система от май 2015г. дейностите по управление на отпадъците се решават на регионално ниво. Новата общинска политика за управление на отпадъците налага, както координиране с регионалната система, така и активно участие в установяването и развитието на регионалната организация. Чрез създаване на Сдружението всички общини, участващи в него си поделят разходите по поддръжката, експлоатацията и мониторинг на съоръженията и вземат общи решения за бъдещото третиране на отпадъците си.

С реализирането на проекта се цели да се постигне драстично намаляване на количествата отпадъци, насочени за депониране, респективно редукия в размера на дължимите отчисления по чл. 64 на ЗУО; преустановяване използването на нелицензираните депа и съсредоточаване на отпадъчния поток към контролирано регионално депо; осигуряване на предварително третиране на отпадъците преди депониране; оптимизация при превоза на дълги разстояния чрез претоварни станции и високоефективни транспортни средства за пренасяне на отпадъците; разделно събиране на специфични отпадъци, например отработени масла, батерии и акумулатори, излезли от употреба МПС, електрическо и електронно оборудване, утайки от ПСОВ и биоразградими отпадъци, отпадъци от строителна дейност; компостиране и сепариране на рециклируеми отпадъци на депото; екологично депониране, с възможност за оползотворяване на биогаза.

1.1.12. Административен капацитет

Община Средец има опит във внедряването на ефективни мерки в администрацията за придобиване на капацитет за работа в новите икономически и социални условия. Предстоят предизвикателства, свързани с въвеждане на нови практики и инструменти и подобряване на съществуващите.

При изпълнение на своята дейност, общинска администрация в Община Средец се ръководи от следните принципи:

- отговорност към проблемите на общината и нейните граждани;
- спазване на закона и зачитане на морала;
- максимална ефективност на провежданите действия и проекти;
- диалог с гражданите;
- прозрачност при управлението и разпореждането с общинско имущество и средства;
- ефективно административно обслужване на гражданите, физическите и юридически лица.

Общината цели повишаване качеството на административното и информационно обслужване на гражданите и фирмите за постигане на интегрираност, ефективност, коректност и повишаване приходите на общината.

Структурата на общинската администрация в община Средец се състои от 85 служители. От тях изборни длъжности и органи по чл. 19 от закона за администрацията и техните заместници са 28.5 както следва:

Кмет на община: 1

Заместник кмет: 2

Кметове на кметства: 9

Кметски наместници: 16.5

Служители в общинската администрация са общо 56,5:

Секретар на община: 1 (пряко подчинен на кмета)

Обща администрация – 18,5 служителя

- Дирекция „Административно правно и информационно обслужване -9,5
- Дирекция „Финансово счетоводни дейности и човешки ресурси” - 9

Специализирана администрация – 37 служители:

- Дирекция „Устройство на територията, строителство, екология и БКС” - 7
- Дирекция „Икономическо развитие, земеделие и гори и УЕПП” – 11
- Дирекция „Образование, здравеопазване, социални дейности, интеграция

на малцинствата и спорт" – 9

- Дирекция „Местни приходи и общинска собственост” – 10

В община Средец през последните пет години са проведени редица обучения следните направления:

- Повишаване на административния капацитет
- Управление на проекти
- Повишаване на езиковата подготовка
- Повишаване на компютърната подготовка
- Провеждане на обучения в ИПА

Организацията на работата в общинската администрация, правата и задълженията на служителите и работниците, страна по индивидуално трудово правоотношение се уреждат в разработения Правилник за вътрешния трудов ред в община Средец. Разработен е и Етичен кодекс на служителите в общинска администрация Средец.

Организацията на дейност и функционалните задължения на административните звена в общинска администрация на община Средец се определят с Устройствения правилник на общинска администрация община Средец. Общинската администрация осигурява изпълнението на законите, подзаконовите нормативни актове, решенията на Общинския съвет, подпомага кмета на общината при осъществяване на правомощията му, осигурява технически дейността му и извършва дейност по административно и правно обслужване на гражданите и юридическите лица.

В община Средец има разработени Вътрешни правила за планиране, организация, възлагане и контрол на обществени поръчки, които целят уреждане на взаимодействието между административните единици, съобразно структурата на общинската администрация на Община Средец при управлението на процеса за разходване на бюджетните средства чрез обществени поръчки за доставки, услуги и строителство.

В община Средец, по заповед на кмета от 2012 г., се разработени Правила за достъп до обществена информация в общинска администрация – Средец.

2. Постигнат напредък по изпълнението на целите и приоритетите ОПР

Сравнителна информация

По данни на Института за пазарна икономика⁷, ако се разгледат информацията за усвояемостта на общинско ниво спрямо местното население, най-много средства на глава от населението са усвоени от община Констинброд – 4 829 лв. на човек (при население от 17,2 хиляди души). Общият обем на усвоените от общината пари като бенефициент по оперативните програми е 83,4 млн. лв. към 31 януари 2015 г., като общината има сключени договори за още около 22 млн. лв. За сравнение, община Карлово, в която живеят над 50 хиляди души, успява да усвои едва 17,1 млн. лв. или близо пет пъти по-малко средства при три пъти по-голямо население.

За същия период община Средец е усвоила 675,3 лв. на човек,⁸ което е сигнал за активност и добър капацитет на общинската администрация.

В 44 общини са усвоени над 1000 лв. на човек от населението. Сред тях са Костинброд, Пирдоп, Хисаря, Бяла, Созопол и Кричим, които са усвоили над 3000 лв. на човек от населението.

- В 37 общини са усвоени под 1000 лв./човек, но над средното 565 лв./човек за страната. Община Благоевград заема последната позиция в тази група с усвояемост от 568,17 лв./човек.
- В 152 общини (58% от всички в страната) са усвоени между 565 и 100 лева. Тази група, по традиция, е най-голямата. Тук присъстват Столична община, както и общините Пловдив, Русе и Плевен.
- В 30 общини са усвоени по-малко от 100 лв. на човек от населението. Броят на тези общини през 2014 г. беше 52.

И през 2015 г. в страната има голям брой общини (30 на брой), в които усвоените до 31 януари средства са под 100 лв./човек от населението. През миналата година в тази група попадаха областните центрове Кюстендил и Пловдив, които обаче вече са усвоили съответно по 161,7 лв./човек и 123,4 лв./човек. Към 31 януари 2015 г. единствената община, която не е усвоила средства по структурните програми на ЕС, е община Грамада.

⁷ <http://ime.bg/bg/articles/koi-oblasti-i-obshtini-uvoyavat-nai-mnogo-sredstva-ot-strukturnite-fondove-na-es/>

⁸ Не са включени средствата от програмата за развитие на селските райони.

Същият източник посочва, че проблемите с усвояването на европейски средства се дължат както на административна немощ при някои от по-малките общини, така и на ниското качество на стратегическите документи за развитие. Наличието или липсата на близки отношения на местната администрация с централната власт също играе роля за това някои общини да имат повече изпълнявани проекти за сметка на други.⁹

Визия, цели и приоритети на ОПР на община Средец 2014 – 2020 г.

Визията за развитие до 2020 г., избрана от община Средец е следната:

Превръщане на община Средец в устойчива самоуправляваща се общност с икономика, базирана на местните ресурси и сравнителни предимства, със съвременна инфраструктура и качествена жизнена среда.

Община, чиято основна ценност и основен ресурс е приоритетното развитие на човешкия капитал чрез целеви интервенции.

Следвайки логиката на визията, общината си поставя и следните цели:

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1:

Укрепване и подобряване на административния капацитет и усъвършенстване на организацията и управлението на общината

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:

Повишаване на конкурентната способност на общинската икономика.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3:

Интегрирано развитие на общинската територия и нейното адекватно инфраструктурно осигуряване.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4:

Развитие на човешките ресурси на общината и търсене на ефективни начини за тяхната капитализация.

Тези цели ще се постигнат чрез провеждане на конкретни мерки:

Цел 1, Мярка 1. Повишаване на професионалното ниво и развитие на административния, организационно - управленския и консултантски капацитет на местната администрация.

- *Организиране на целеви обучения;*
- *Разработването и прилагане на проекти за повишаване знанията и уменията на администрацията;*
- *Разработване и прилагане на система за атестиране на служителите в общината;*

⁹ <http://www.regionalprofiles.bg/bg/news/eu-f/>

- *Стимулиране на допълнителната квалификация на служителите в администрацията.*

Цел 1, Мярка 2. Развитие и усъвършенстване на организационните структури на общинските органи за управление.

- *Оптимизиране на структурата и организацията на администрацията;*
- *Въвеждане на електронни услуги и електронно правителство;*
- *Подобряване на ИТ инфраструктурата на общината.*

Цел 1, Мярка 3. Развитие на публично-частно партньорство.

- *Създаване на бизнес-консултативен съвет с представители на бизнеса, бизнес асоциации и общинската администрация;*
- *Разработване на стратегия за ПЧП на община Средец;*
- *Подкрепа за създаването на партньорства с бизнеса в страната чрез организирано участие на общинския бизнес в международни, национални и регионални бизнес форуми;*
- *Развитие на публично-частните партньорства и на бизнес организациите, работещи в подкрепа на местния бизнес.*

Цел 1, Мярка 4. Трансгранично и транснационално сътрудничество.

- *Създаване на условия за междуобщинско коопериране с цел кандидатстване и управление на проекти от фондовете на ЕС и предоставяне на услуги от общ интерес на участващите общини;*
- *Участие/ организиране на форуми за обмяна на опит и добри практики между общините;*
- *Участие в проекти по програмите за трансгранично сътрудничество;*
- *Създаване на условия за сътрудничеството с подходящи общини членки на ЕС и общини извън ЕС;*
- *Участие в съвместни проекти за обмяна на опит и добри практики.*

Цел 2, Мярка 1. Осигуряване на подкрепа за развитието на модерни малки и средни предприятия, съобразени със:

- *Традициите и сравнителните предимства на общината;*
- *Наличните потенциали и ресурси в общината;*
- *Възможностите за привличане на инвестиции от страната и чужбина.*

Цел 2, Мярка 2. Повишаване на ефективността на местната икономика чрез:

- *Осигуряване на необходимата информация и подкрепа за местните бизнес субекти за успешно реализиране на проекти за технологично развитие и подобряване на енергийната ефективност;*
- *Създаване на общински Start-up център, подкрепящ малки и средни стартиращи стопански субекти;*
- *Стимулиране на проекти, насочени към затваряне на цикъла на агробизнеса;*
- *Стимулиране и подкрепа за проекти, свързани с интеграцията между туризма и агробизнеса в общината.*

Цел 2, Мярка 3. Подпомагане създаването на мрежи от предприятия, работещи в близки сфери, като основа за създаване на клъстеризация.

- *Организиране на взаимодействия между централните власти, общината, местния бизнес, местни и национални организации, свързани със сектора;*
- *Създаване на консултантски звена и центрове;*
- *Подготовка на програми за развитие на клъстери;*
- *Обмяна на опит, иновационни практики и технологии.*

Цел 2, Мярка 4. Развитие на модерно земеделие със акцент върху биологичното земеделие.

- *Подкрепа за млади фермери чрез осигуряване на консултации информация за възможности за финансиране;*
- *Разработване на проекти за преработване на земеделската продукция;*
- *Изграждане и експлоатация на специализирана инфраструктура;*
- *Подкрепа на животновъдите за увеличението на броя на животните и повишаване добавената стойност в животновъдството;*
- *Обучения за млади фермери;*
- *Изготвяне на Стратегия за развитие на устойчиво земеделие в община Средец, където да се направи анализ и оценка на текущата ситуация и да се разработи стратегическа рамка за развитието на устойчиво земеделие на база на местните ресурси;*
- *Подкрепа за сертифициране на производители в областта на биоизделието;*
- *Обмяна на опит и добри практики и популяризиране на биоизделието чрез организиране на територията на общината на форум и борса за представяне на биопродукти от български и чуждестранни производители;*
- *Разработване и прилагане на маркетингова кампания за биопродуктите, произведени в общината;*
- *Развитие на устойчиво земеделие на база на местните ресурси.*

Цел 2, Мярка 5. Развитие на културен и екологичен туризъм като диверсификатор на профила на местната икономика.

- *Консервация, опазване, популяризиране и развитие на природно културното наследство;*
- *Развитие на различните форми на туризъм – еко, ловен и риболовен, културен и селски;*
- *Популяризиране на община Средец като туристическа дестинация.*

Цел 3, Мярка 1. Изготвяне на интегриран устойчив модел на устройство на територията чрез разработването на ОУП на община Средец

- *Разработване на ОУП на община Средец;*
- *Изготвяне на специализирани планове и схеми на общински терени за производствени дейности;*
- *Изготвяне на технически паспорти на общинските сгради и обектите на техническата инфраструктура;*
- *Проектиране и изработка на кадастрални карти.*

Цел 3, Мярка 2. Цялостно подобряване на общинската техническа и бизнес инфраструктура.

- Ремонт на уличната мрежа в община Средец;
- Подобряване експлоатационното състояние на общинската пътна мрежа;
- Разширяване и реконструкция на водоснабдителната мрежа;
- Изграждане на водоеми и намирането на нови водоизточници;
- Доизграждане и подобряване състоянието на съществуващата канализационна мрежа;
- Подобряване на бизнес инфраструктурата;
- Подобряване състоянието на радио и съобщителната мрежа;
- Подобряване състоянието на ел. мрежата;
- Благоустрояване.

Цел 3, Мярка 3. Развитие на туристическата и културната инфраструктура.

- Стимулиране развитието на настанителната база и обслужващите дейности (включително обектите общественото хранене) чрез използване на възможностите на ОП;
- Привличане на наши и чужди инвеститори за изграждане на туристическа инфраструктура;
- Създаване на туристически културно – информационен център;
- Развитие на общата и специализирана туристическа и културната инфраструктура.

Цел 3, Мярка 4. Развитие на инфраструктурата за подобряване на екологичната среда.

- Енергийно обследване на сградите на обществени сгради – кметства, спортни, културни, образователни, здравни и административни;
- Енергийно саниране на големите обществени сгради;
- Управление на отпадъците;
- Внедряване на модели за ползване на алтернативни източници на енергия в общинските сгради – училища, детски заведения, сгради на общината и др.;
- Изграждане на фотоволтаични системи на покривите на сгради общинска собственост;
- Използване на ВЕИ;
- Газификация на гр.Средец;
- Подобряване състоянието на околната среда;
- Превенция от природни бедствия.

Цел 4, Мярка 1. Модернизация на съществуващата материална база за образованието и спорта.

- Ремонт, подобряване на материалната база и оборудването в училищата в общината;
- Ремонт, подобряване на материалната база и оборудването на детски градини;
- Осигуряване на съвременни информационни технологии и достъп до тях на всеки ученик;

- *Подобряване състоянието на спортната инфраструктура;*
- *Извънкласни форми.*

Цел 4, Мярка 2. Разширяване на системата за професионална квалификация и преквалификация в съответствие с новите потребности от кадри.

- *Обучения за придобиване на професионална квалификация и преквалификация, съобразено с нуждите на пазара на труда;*
- *Насърчаване усвояването на нови знания , професии и умения през целия живот;*
- *Изграждане на Център за обществена подкрепа;*
- *Програма за обучения и квалификация на роми;*
- *Реализиране на програми за трудова реинтеграция;*
- *Провеждане на активна общинска политика в пазара на труда, ориентирана към заетост на рисковите групи и на групите в неравностойно положение по отношение на достъпа до заетост.*

Цел 4, Мярка 3. Създаване на съвременни материални и организационни условия за модерно обучение за старт в бизнеса, мениджмънт, маркетинг, търговия, икономика, иновационен мениджмънт, подготовка и управление на проекти и други.

- *Организиране на обучения за стартиране на бизнес;*
- *Организиране на годишна среща за развитието на местния бизнес с акценти върху иновациите;*
- *Подпомагане на утвърдените предприятия в общината чрез общинска стратегия за промотиране, маркетинг и реклама на общинския бизнес;*
- *Провеждане на регулярни срещи с бизнеса за информиране относно общински проекти;*
- *Провеждане на обучения за подготовка и управление на проекти.*

Цел 4, Мярка 4. Подобряване достъпа до качествено здравеопазване и гражданска защита за населението в общината.

- *Подобряване на материално техническата база на заведенията за здравни услуги;*
- *Доразвиване и подобряване на здравното обслужване по територията на общината;*
- *Гражданска защита.*

Цел 4, Мярка 5. Осигуряване на съвременно социално обслужване на населението.

- *Разкриване на нови социални услуги в съответствие с нуждите на населението в общината;*

- *Включване на по-голям брой потребители, като целеви групи по проект за предоставяне на социални услуги в общността;*
- *Подобряване на материално техническата база на заведенията за социални услуги;*
- *Разработване/актуализиране на програми за интегриране на групи в социална изолация и малцинствени групи;*
- *Адаптиране на обществени сгради за достъп на хора с увреждания;*
- *Подобряване жилищната среда на ромите.*

Проекти, планирани за изпълнение 2014 – 2015 г.

От планираните за изпълнение през 2014 - 2015 г. над 20 интервенции 5 са предвидени да се изпълнят само с общински средства.

Проекти, предвидени за изпълнение само с общински средства:

1. Създаване на бизнес-консултативен съвет с представители на бизнеса, бизнес асоциации и общинската администрация – 2015 – 2016 г.
2. Разработване и прилагане на целева общинска програма за насърчаване и подкрепа развитието на МСП – 2015 г.
3. Изработване на туристически информационен сайт – 2015 г.
4. Социализация на защитен обект "Големия орех" с. Богданово – 2015 г.
5. Създаване на център за превенция на детската престъпност, наркомания и алкохолизъм – 2015 – 2017 г.

Изпълнени интервенции през отчетния период:

Към момента на изготвяне на настоящия доклад са изпълнени над 60 интервенции в изпълнение на ОПР 2014 – 2020 г. Тяхната реализация е както със средства по оперативните програми 2007 – 2013 г., така и с общинско финансиране и участие в проекти на други донорски организации.

Капиталовите разходи за периода **са 8 165 334 лв.** като подробна справка е приложена към доклада (Приложение 2).

Препоръчително е да се направи преглед на програмата за реализация на ОПР 2014 – 2020 г. на община Средец и актуализация за следващите 12 месеца, обхващащи 2016 – 2017 г., за да се прецени, кои интервенции са все още релевантни и ще могат да се изпълнят през следващата година и кои ще се отложат във времето.

Изпълнените проекти през периода са в изпълнение на ОПР 2014 – 2020 г. и са включени в Приложение № 1 на настоящия доклад.

2.1. Индикатори за наблюдение

Системата от индикатори за наблюдение и оценка е основен инструмент за проследяване на степента на изпълнение на ОПР. Политиката на ЕС предвижда съвкупност от индикатори, съобразени с трите цели на стратегията Европа 2020, които са предвидени за използване на регионално и местно ниво. Индикаторите са организирани около темите за социалното, икономическото и териториалното сближаване в Европа и измерват научно-техническия прогрес, конкурентоспособността, образованието, транспорта, състоянието на околната среда, социалната интеграция, бедността и здравния статус на населението.

В ОПР на община Средец са представени както общи, така и индикатори на ниво мярка, за които е необходимо да се добавят целеви стойности, период за отчитане и краен срок за постигане, например - 2017 г., 2020 г. или 2023 г., в зависимост от спецификата на проектите и програмата за реализация.

В таблицата по-долу е представен модел на отчет по специфичните индикатори до момента – март 2016 г.

Основната слабост при отчитането на индикаторите е липсата на базови стойности, което затруднява тяхното използване, целящо проследяване на постигането на целите, заложи в плана. Препоръчително е това да се адресира и да се направи едновременно с актуализиране на програмата за реализация на ОПР 2014 – 2020 г.

Таблица 1. Отчет на индикатори за въздействие, посочени в ОПР на община Средец 2014 – 2020 г.

Приоритет / Мярка	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Отчет 2014/2015 г.
Мярка 1. Повишаване на професионалното ниво и развитие на административния, организационно - управленския и консултантски капацитет на местната администрация	Организираните целеви обучения;	Брой	Община Средец	Ежегодно	7
	Обучени служители	Брой	Община Средец	Ежегодно	106
	Разработени проекти за повишаване знанията и уменията на общинските служители	Брой	Община Средец	Ежегодно	1
	Функционираща система за атестиране на служителите в общината	Брой	Община Средец	Ежегодно	1
	Служителите в администрацията получили допълнителната квалификация	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
Мярка 2. Развитие и усъвършенстване на организационните структури на общинските органи за управление	Оптимизирана структура и организация на администрацията	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Въведени електронни услуги	Брой	Община Средец	Ежегодно	1
	Електронно подадени документи	Брой	Община Средец	Ежегодно	2014 г. -45, 2015 г. - 60
	Нови компютри за общинските служители	Брой	Община Средец	Ежегодно	30 бр. 2015 г.
Мярка 3. Развитие на	Стратегии за ПЧП на	Брой	Община	Ежегодно	-

Приоритет / Мярка	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Отчет 2014/2015 г.
публично-частно партньорство	община Средец		Средец		
	Участия във международни, национални и регионални бизнес форуми	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Проекти с ПЧП	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
Мярка 4. Трансгранично и транснационално сътрудничество	участие/ организиране на форуми за обмяна на опит и добри практики между общините	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Проекти по програмите за трансгранично сътрудничество	Брой	Община Средец	Ежегодно	2
	Сътрудничества с подходящи общини членки на ЕС и общини извън ЕС	Брой	Община Средец	Ежегодно	1
	Съвместни проекти за обмяна на опит и добри практики	Брой	Община Средец	Ежегодно	1
Мярка 1. Осигуряване на подкрепа за развитието на модерни малки и средни предприятия, съобразени с	Новосъздадени МСП	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Програми за насърчаване и подкрепа развитието на МСП	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Обем на инвестициите, привлечени от страната и чужбина	Хил. лв.	Община Средец и НСИ	Ежегодно	-

Приоритет / Мярка	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Отчет 2014/2015 г.
Мярка 2. Повишаване на ефективността на местната икономика чрез	Реализирани проекти за технологично развитие и подобряване на енергийната ефективност	брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Посетители (бенефициенти) на общински Start-up център, подкрепящ малки и средни стартиращи стопански субекти	брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Проекти, допринасящи за затваряне на цикъла на агробизнеса	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Проекти, свързани с интеграцията между туризма и агробизнеса в общината	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
Мярка 3. Подпомагане създаването на мрежи от предприятия, работещи в близки сфери, като основа за създаване на клъстеризация	Създадени консултантски звена и центрове	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Програми за развитие на клъстери	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Предприятия/служители преминали през обмяна на опит, иновационни практики и технологии	Брой	Община Средец	Ежегодно	-

Приоритет / Мярка	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Отчет 2014/2015 г.
Мярка 4. Развитие на модерно земеделие със акцент върху биологичното земеделие	Консултирани млади фермери	Брой	Община Средец	Ежегодно	2014 г.- 68 2015 г.- 105
	Реализирани проекти за преработване на земеделската продукция		Община Средец	Ежегодно	-
	Изградена специализирана инфраструктура	Км/км2	Община Средец	Ежегодно	-
	БДС в животновъдството	%	НСИ	Ежегодно	-
	Обучени млади фермери	Брой	Община Средец	Ежегодно	2014 г. - 18 2015 г. - 42
	Проведени форуми и борси за представяне на биопродукти от български и чуждестранни производители	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Проведени маркетингови кампании за биопродуктите, произведени в общината	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Усвоени непригодни земеделски земи и ерозирани терени	Дка	Община Средец	Ежегодно	-
	Масиви с трайни насаждения, зеленчукови градини и ягодови насаждения	Дка	Община Средец	Ежегодно	трайни насаждения - 6 897,8 зеленчукови градини - 30 ягодови насаждения 145

Приоритет / Мярка	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчетване	Отчет 2014/2015 г.
Мярка 5. Развитие на културен и екологичен туризъм като диверсификатор на профила на местната икономика	Видове туризъм, който може да се практикува на територията на община Средец	брой	Община Средец	Ежегодно	4
	Създадени общински брандове	Брой	Община Средец	Ежегодно	1
	Проведени фестивали/ конкурси и други културни събития/ посетители	Брой Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Представяния на туристически борси	Брой	Община Средец	Ежегодно	9
	Функциониращи туристически информационни сайтове	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Изградени екопътеки на територията на община Средец	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Мярка 1. Изготвяне на интегриран устойчив модел на устройство на територията чрез разработването на ОУП на община Средец	Разработени специализирани планове и схеми на общински терени за производствени дейности	Брой	Община Средец	Ежегодно
Разработване на ОУП на община Средец		Брой	Община Средец	Ежегодно	1 проведена процедура през 2015 г. Стартирало изготвяне на ОУП.

Приоритет / Мярка	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Отчет 2014/2015 г.
	Технически паспорти на общински сгради и обекти на техническата инфраструктура	Брой	Община Средец	Ежегодно	6
	Изработени кадастрални карти	Брой	Община Средец	Ежегодно	1 с. Дебелт
Мярка 2. Цялостно подобряване на общинската техническа и бизнес инфраструктура	Ремонтирана улична мрежа	Км/кв.	Община Средец	Ежегодно	-
	Ремонтирана общинска пътна мрежа	Км/кв.	Община Средец	Ежегодно	27 498 кв.м.
	Изградена и реконструирана водоснабдителната мрежа	Км	Община Средец	Ежегодно	3
	Изградени водоеми	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Изградена и реконструирана канализационна мрежа	Км	Община Средец	Ежегодно	23,520
	Реконструирана ел. мрежа	Км	Община Средец	Ежегодно	
	Озеленените и облагородени пространства в населените места	м/кв.	Община Средец	Ежегодно	5 473
Мярка 3. Развитие на туристическата и културна инфраструктура	Обновени и реконструирани сгради с историческо и културно значение	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Посетителски	Брой	Община	Ежегодно	-

Приоритет / Мярка	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Отчет 2014/2015 г.
	информационни центрове		Средец		
	Музеи	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Реставрирани и консервирани на културно-историческите паметници	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Привлечени инвеститори за изграждане на туристическа инфраструктура	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
Мярка 4. Развитие на инфраструктурата за подобряване на екологичната среда	Изградени съоръжения за предварително третиране на отпадъци	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Жители, обхванати от система за разделно събиране на опасни масово разпространени отпадъци	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Възстановени язовири	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Закупена нова обслужваща техника	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Сметосъбирачи автомобили	Брой	Община Средец	Ежегодно	1
	Количество произведена енергия от ВЕИ	Мегават?	Община Средец	Ежегодно	-
	Изградена газопреносна мрежа	Км	Община Средец	Ежегодно	-

Приоритет / Мярка	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчетане	Отчет 2014/2015 г.
	Сгради с изградени фотоволтаични системи	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Проведени информационни кампании за ООС	Брой	Община Средец	Ежегодно	1
Мярка 1. Модернизация на съществуващата материална база за образование и спорт	Ремонтирани и оборудвани детски градини	Брой	Община Средец	Ежегодно	5
	Новооткрити детски градини	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Ремонтирани и оборудвани училища	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Компютърни кабинети/ компютри	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Рехабилитирани и модернизирани спортни обекти – стадиони, игрища, зали	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Рехабилитирани спортни площадки	м. кв.	Община Средец	Ежегодно	-
	Младежки работилници/ деца, които ги посещават	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Мярка 2. Разширяване на системата за професионална квалификация и преквалификация в съответствие с новите потребности от кадри	Преминали обучения за придобиване на професионална квалификация и преквалификация	Брой	Община Средец	Ежегодно
Центрове за обществена		Брой	Община	Ежегодно	Сключени договори

Приоритет / Мярка	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Отчет 2014/2015 г.
	подкрепа/ посетители		Средец		2014 г. – 51 договори 2015 г. – 63 договори.
	Програми за трудова реинтеграция	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Заетост на рисковите групи и на групите в неравностойно положение	%	Община Средец	Ежегодно	-
Мярка 3. Създаване на съвременни материални и организационни условия за модерно обучение за старт в бизнеса, мениджмънт, маркетинг, търговия, икономика, иновационен мениджмънт, подготовка и управление на проекти и други	Проведени обучения за стартиране на бизнес/ обучени	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Проведени годишни срещи за развитието на местния бизнес с акценти върху иновациите/участници	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Провеждане на обучения за подготовка и управление на проекти	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
Мярка 4. Подобряване достъпа до качествено здравеопазване и гражданска защита за населението в общината	обновени здравни заведения	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Общински аптеки	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Нови здравни кабинети в детските и учебни заведения на територията на общината	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Противопожарни автомобили	Брой	Община Средец	Ежегодно	-

Приоритет / Мярка	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Отчет 2014/2015 г.
Мярка 5. Осигуряване на съвременно социално обслужване на населението	Новоразкрити социални услуги	Брой	Община Средец	Ежегодно	3
	Потребители на предоставяните социални услуги	Брой	Община Средец	Ежегодно	71
	Ремонтирани и оборудвани сгради на заведенията за социални услуги	Брой	Община Средец	Ежегодно	1
	Разработени/ актуализирани програми за интегриране на групи в социална изолация и малцинствени групи	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Изградени рампи в обществените сгради за достъп на хора с увреждания	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Реновирани жилищни сгради на ромите -	Брой	Община Средец	Ежегодно	-
	Животни в изградения приют за бездомни животни	Брой	Община Средец	Ежегодно	-

3. Ефективност и ефикасност на изпълнението

Действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие, в т. ч.:

а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;

За целите на наблюдение и оценка на изпълнение на ОПР 2014-2020 г. на община Средец е сформирана постоянна комисия със Заповед №1354А/17.12.2015 г. Комисията периодично събира информация за изпълнение на специфичните индикатори за наблюдение от отговорните служители. Получените данни се обобщават от членовете на комисията. При необходимост, същата взема решения за коригиращи действия, или актуализация на програмата за изпълнение на ОПР. Внася годишния доклад за изпълнение на ОПР, за обсъждане и приемане от Общински съвет Средец. Публикува доклада на сайта на община Средец.

б) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;

Основните трудности при изпълнението на ОПР 2014 – 2020 са:

- Липса на свободни финансови средства за междинни плащания по проекти и търсене на алтернативни източници на финансови средства;
- Забавяне при стартиране на договори с изпълнители, поради забавяне при последващ контрол на проведени обществени поръчки по ЗОП;
- Липса на механизъм за набиране на актуална статистическа информация за всички области на социално-икономическото развитие на територията на общината;
- Ограничен брой активно работещи неправителствени организации;
- Необходимост от допълнителна квалификация на екипите по управление и отчитане на проекти.

в) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на общинския план за развитие;

Община Средец има дългогодишен опит и работа по различни програми и спазва всички изисквания за информация и публичност при изпълнението на проектите, които изпълнява.

г) мерките за постигане на необходимото съответствие на общинския план за развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината;

Използваният подход, методите и принципите при разработването на общинския план за развитие /ОПР/ гарантират, че стратегическият документ е в съответствие с нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, както и с определените национални и регионални цели и приоритети на развитието в България. Освен това планът е съобразен със специфичните условия, ред и изисквания за прилагане на нормативните документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, опазването на околната среда, кадастъра и имотния регистър за територията на общината.

ОПР 2014 - 2020 г. на община Средец е документ за стратегическо планиране на устойчиво интегрирано развитие на територията на общината, който се разработва в съответствие с предвижданията на Областната стратегия за развитие на област Бургас за периода 2014 -2020 г.

д) мерките за прилагане принципа на партньорство;

Партньорството е един от основните принципи при усвояване на фондовете в обхвата на общата стратегическа рамка на Европейския съюз. Принципът на партньорство предполага тясно сътрудничество между публичните органи на национално, регионално и местно равнище в държавите членки, както и сътрудничество с частния и третичния сектор. Партньорите следва да участват активно в целия цикъл на програмите — изготвяне, изпълнение, мониторинг и оценка. Партньорството трябва да се разглежда в тясна връзка с подхода на многостепенно управление и принципите на субсидиарност и пропорционалност. Многостепенното управление означава координирани действия на Европейския съюз, държавите членки и местните и регионалните органи, основани на партньорство и насочени към изготвяне и осъществяване на политики на ЕС.

Различни анализи изтъкват ползите и добавената стойност, които могат да се постигнат от усвояване на фондовете в партньорство - разширяване на колективната

ангажираност и отговорност за политиките на ЕС, увеличаване на достъпните знания, експертен опит и гледни точки при изготвянето и прилагането на стратегиите, както и гарантиране на по-голяма прозрачност в процесите на вземане на решения. Многостепенното управление спомага да се намалят пропуските в координацията и недостигът на капацитет при създаването на политики от гледна точка на информацията, ресурсите, финансирането, административната фрагментация и тази на политиките.

Законът за регионалното развитие и правилникът за неговото прилагане определят търсенето на партньорство, публичност и прозрачност като водещ принцип на разработване и реализацията на ОПР. Кметът на общината и общинският съвет са органите, които осигуряват информация и публичност за дейностите по ОПР. В рамките на разработването на документа, следва да се представят и популяризират работните предвиждания на ОПР, начините за тяхната реализация и очакваните конкретни ползи за развитието на общината и нейната общност. Различните механизми за представяне и дискутиране на работата по ОПР насърчава публичното участие и провокира идеите на различните заинтересовани групи. Отчитането на разнообразните интереси и съображения е възможност за балансиран, реалистичен и отразяващ местната специфика документ.

Община Средец прилага принципа на партньорство при изпълнение на всички свои проекти. Всички проекти се съгласуват със съответните заинтересовани страни и се постига консенсус преди да се премине към изпълнение на конкретните дейности.

Община Средец има партньорски взаимоотношения в трансграничния район с гр. Визе, Република Турция, а също и членство в Асоциация Общински гори.

е) резултатите от извършени оценки към края на съответната година;

Към момента на изготвяне на настоящия доклад не е извършена независима външна оценка на изпълнението на ОПР 2014 – 2020 г. на община Средец.

4. Заключение и препоръки

Като цяло изпълнението на ОПР 2014 – 2020 г. за отчетния период е добро. Изпълнени са над 60 интервенции и се отчитат постигнати индикатори, които ни дават информация за подобрена инфраструктура, изграден фермерски капацитет, повишен административен капацитет, по-ефективно управление на отпадъците и др.

Всичко това оказва положителен влияние върху живота в общината и е крачка в правилната посока.

Капиталовите разходи за периода са **8 165 334 лв.** като подробна справка е приложена към доклада.

Основните трудности при изпълнението на ОПР са свързани с липсата на достатъчно свободни ресурси, процедурни фактори, липсата на система за събиране на статистически данни, ограничения брой активно работещи неправителствени организации и на края, но не на последно място необходимост от допълнителна квалификация на екипите по управление и отчитане на проекти.

С цел подобряване на наблюдение на ОПР 2014 – 2020 г. се препоръчва следното:

1. Да се направи актуализация на Програмата за реализация на ОПР 2014 – 2020 г., като всички проекти, които са изпълнени и с постигнати индикатри се изключат от нея. Актуализацията да се прави на годишна база, като се отчитат рисковете и възможностите за изпълнение на планираните в плана интервенции и за съответната година се включват тези, които са в готовност за изпълнение и е ясно, или се очаква, че ще има финансиране за тях.

2. Да се ревизират специфичните индикатори, като се заложат базови и целеви стойности и времева рамка за тяхното постигане.

3. При възможност да се изготвят регулярни (например на всеки четири месеца) доклади по изпълнение на актуализираната програма за реализация, като се попълват всички данни - по модела на програмата, част от ОПР 2014 – 2020 г.

Приложение 1. Проекти, изпълнени през отчетния период по ОПР 2014 – 2020 г.

ЦЕЛ 1. УКРЕПВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ И УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА И УПРАВЛЕНИЕТО НА ОБЩИНАТА
МЯРКА 1: ПОВИШАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО НИВО И РАЗВИТИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ, ОРГАНИЗАЦИОННО - УПРАВЛЕНСКИЯ И КОНСУЛТАНТСКИ КАПАЦИТЕТ НА МЕСТНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ
Дейности
Организиране на целеви обучения
Разработването и прилагане на проекти за повишаване знанията и уменията на администрацията
МЯРКА 2: РАЗВИТИЕ И УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СТРУКТУРИ НА ОБЩИНСКИТЕ ОРГАНИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ.
Дейности
Въвеждане на електронни услуги и електронно правителство
Подобряване на ИТ инфраструктурата на общината
МЯРКА 3: РАЗВИТИЕ НА ПУБЛИЧНО-ЧАСТНО ПАРТНЬОРСТВО
МЯРКА 4: ТРАНСГРАНИЧНО И ТРАНСНАЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО
Дейности
Участие в проекти по програмите за трансгранично сътрудничество
ЦЕЛ 2: ПОВИШАВАНЕ НА КОНКУРЕНТНАТА СПОСОБНОСТ НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА
МЯРКА 1: ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА РАЗВИТИЕТО НА МОДЕРНИ МАЛКИ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ:
Няма изпълнени дейности през отчетния период
МЯРКА 2: ПОВИШАВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА ЧРЕЗ:
Дейности
Няма изпълнени дейности през отчетния период
МЯРКА 3.: ПОДПОМАГАНЕ СЪЗДАВАНЕТО НА МРЕЖИ ОТ ПРЕДПРИЯТИЯ, РАБОТЕЩИ В БЛИЗКИ СФЕРИ, КАТО ОСНОВА ЗА СЪЗДАВАНЕ НА КЛЪСТЕРИЗАЦИЯ

Дейности
Няма изпълнени дейности през отчетния период
МЯРКА 4: РАЗВИТИЕ НА МОДЕРНО ЗЕМЕДЕЛИЕ СЪС АКЦЕНТ ВЪРХУ БИЛОГИЧНОТО ЗЕМЕДЕЛИЕ
Дейности
Подкрепа за млади фермери чрез осигуряване на консултации и информация за възможности за финансиране
Подкрепа на животновъдите за увеличението на броя на животните и повишаване добавената стойност в животновъдството
Проекти:
Подпомагане създаването на биоземеделие на територията на община Средец
Създаване на зеленчукови градини
МЯРКА 5. РАЗВИТИЕ НА КУЛТУРЕН И ЕКОЛОГИЧЕН ТУРИЗЪМ КАТО ДИВЕРСИФИКАТОР НА ПРОФИЛА НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА
Дейности
Развитие на различните форми на туризъм – еко, ловен и риболовен, културен и селски
Популяризиране на община Средец като туристическа дестинация
Проекти:
Провеждане на Национален странджанско-тракийски събор "Фолклорен венец Божура" - всяка година
Развитие на детските музикални школи по народно пеене и народни танци, и създаване на други
Изработване на рекламни туристически материали - брошури, дискове, диглиани, флаери и др. с цел развитие на туризма в общината
ЦЕЛ 3: ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНСКАТА ТЕРИТОРИЯ И НЕЙНОТО АДЕКВАТНО ИНФРАСТРУКТУРНО ОСИГУРЯВАНЕ
МЯРКА 1: ИЗГОТВЯНЕ НА ИНТЕГРИРАН УСТЙЧИВ МОДЕЛ НА УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА ЧРЕЗ РАЗРАБОТВАНЕТО НА ОУП НА ОБЩИНА СРЕДЕЦ
Дейности
Разработване на ОУП на община Средец
Изготвяне на технически паспорти на общинските сгради и обектите на техническата инфраструктура
Проектиране и изработка на кадастрални карти

МЯРКА 2: ЦЯЛОСТНО ПОДОБРЯВАНЕ НА ОБЩИНСКАТА ТЕХНИЧЕСКА И БИЗНЕС ИНФРАСТРУКТУРА

Ремонт на уличната мрежа в община Средец

Подобряване експлоатационното състояние на общинската пътна мрежа

Доизграждане и подобряване състоянието на съществуващата канализационна мрежа

Благоустрояване

Проекти:

Реконструкция на ел.мрежата за уличното осветление

Рехабилитация на общински пътища

-общински път BG2234 (II - 79 Голямо Крушево - Средец) - Сливово-Гранитец – 12 км;

-общински път BGS2235 (участък от /II -79 (с. Голямо Крушево - гр. Средец) с. Факия – с. Горно Ябълково) - 16,3 км.

- BGS 3236 /II-79048 / BGS 2235, Факия – Горно Ябълково/ - Долно Ябълково – 1 км;

- общински път BGS2232 (III-539 Средец – Русокастро/Дюлево Драчево) , в участъка започващ от път II.79 (Елхово-Средец-Бургас) до о.т.1 (с. Драчево - начало на регулация), част от Общинската пътна мрежа на Община Средец – 9 км;

- общински път BGS2241 участък Проход – Белила – Средец – 13,6 км;

- общински път BGS2242 участък Голямо Буково-Кирово-Граничар - 16 км;

- общински път BGS3239 участък Вълчаново 1,5 км;

Реконструкция на ел.мрежа- с. М.Църква -с. Факия - с. Зорница

МЯРКА 3: РАЗВИТИЕ НА ТУРИСТИЧЕСКАТА И КУЛТУРНА ИНФРАСТРУКТУРА

Дейности

Стимулиране развитието на настанителната база и обслужващите дейности (включително обектите общественото хранене) чрез използване на възможностите на ОП

Проекти:

Реконструкция на читалищни сгради и помещения в селата

Обновяване и реконструкция на сгради с историческо и културно значение

МЯРКА 4: РАЗВИТИЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА СРЕДА

Дейности

Управление на отпадъците

Проекти:

Рекултивация на депо за ТБО гр.Средец

Участие в регионалната система за управление на отпадъците

Информационни кампании за ООС
ЦЕЛ 4: РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ НА ОБЩИНАТА И ТЪРСЕНЕ НА ЕФЕКТИВНИ НАЧИНИ ЗА ТЯХНАТА КАПИТАЛИЗАЦИЯ
МЯРКА 1: МОДЕРНИЗАЦИЯ НА СЪЩЕСТВУВАЩАТА МАТЕРИАЛНА БАЗА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И СПОРТ
Дейности
Ремонт, подобряване на материалната база и оборудването на детски градини
Извънкласни форми
Проекти:
Обновяване на детски ясли и детски градини: - ЦДГ с. ОРЛИНЦИ; - ОДЗ „БЪРБОРИНО” филиал Средец
Засилване работата в клубните форми
Съоръжения за практикуване спорт на открито – метални тенис маси, фитнес уреди, стрийт фитнес- успоредка, лост и др.
МЯРКА 2: РАЗШИРЯВАНЕ НА СИСТЕМАТА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ И ПРЕКВАЛИФИКАЦИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ С НОВИТЕ ПОТРЕБНОСТИ ОТ КАДРИ
Дейности
Насърчаване усвояването на нови знания , професии и умения през целия живот
Изграждане на Център за обществена подкрепа
Проекти:
Борба с младежката безработица чрез програми за професионална ориентация и професионално обучение.
МЯРКА 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪВРЕМЕННО МАТЕРИАЛНИ И ОРГАНИЗАЦИОННИ УСЛОВИЯ ЗА МОДЕРНО ОБУЧЕНИЕ ЗА СТАРТ В БИЗНЕСА, МЕНИДЖМЪНТ, МАРКЕТИНГ, ТЪРГОВИЯ, ИКОНОМИКА, ИНОВАЦИОНЕН МЕНИДЖМЪНТ, ПОДГОТОВКА И УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЕКТИ И ДРУГИ.
Дейности
МЯРКА 4: ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО КАЧЕСТВЕНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И ГРАЖДАНСКА ЗАЩИТА ЗА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЩИНАТА
Дейности
Проекти:

Създаване на Млечна кухня за деца от 6 мес. до 18 год. Възраст

МЯРКА 5: ОСИГУРЯВАНЕ НА СЪВРЕМЕННО СОЦИАЛНО ОБСЛУЖВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Дейности

Разкриване на нови социални услуги в съответствие с нуждите на населението в общината

Включване на по-голям брой потребители, като целеви групи по проекти за предоставяне на социални услуги в общността

Разработване/актуализиране на програми за интегриране на групи в социална изолация и малцинствени групи

Проекти:

Увеличаване капацитета на Домашен социален патронаж в гр. Средец и обхващане на други населени места на общината

Борба с бедността, социалното изключване и интеграция на малцинствените групи

Разширяване на дейността на Домашен социален патронаж с обхващане на други населени места в общината, закупуване на кухненско оборудване и подходящ автомобил

Разкриване на кризисен център за деца

Разкриване на Дневен център за деца с увреждания в гр. Средец

Разширяване мрежата от здравни медиатори

Продължаване на дейността на Звено за услуги в домашна среда.

Увеличаване капацитета на ЦНСТ

Създаване на нови ЦНСТ

Приложение 2. Капиталови разходи за 2015 г.

№	Наименование на програма, проект или дейност	стойност (лв.)
1	Закупена компютърна техника	25272
2	Закупени климатици	2250
3	Закупени копирна техника	1082
4	Система за видеонаблюдение и контрол	14783
5	Закупени производствени машини и оборудване	2026
6	Автобусни спирки	3960
7	Лек автомобил	5600
8	Закупен стопански инвентар	8472
9	ПСОВ Божура	8000
10	Проектиране Археологична база с.Дебелт	13080
11	ППР язовирна стена Зорница	1000
12	ТГМЦД	26813
13	СМР "Водоснабдяване с.Росеново"	97934
14	Ремонт улици	314998
15	ППР реконструкция ул.осветление	6000
16	ППР Ремонт Читалище Средец и ТГМЦД	39540
17	Поддържане, ремонт и изграждане на пътищата"	437057
18	ПРСР "Водоснабдяване на малки населени места в Община Средец и подобряване на социално битовите условия в тях"	255392
19	ПРСР Рехабилитация и реконструкция на път участъка с.Драчево	1453492
20	ПРСР Ремонт и внедряване на мерки ен.еф-ст читалище с.Дюлево	243439
21	ПРСР Реконструкция и ремонт сграда кв.11,УПИ 13Средец цел повишаване енерг. Еф-ст-I ри етап	99012
22	ПРСР Довършителни дейности, реконструкция и ремонт сграда кв.11,УПИ 13 Средец цел повишаване енерг. Еф-ст-II ри етап	89762
23	ПРСР Рехабилитация зелени площи и съоръжения за отдих УПИ I,кв.31 Средец	127001

24	ПРСР Реконструкция и благоустройство на площадно пространство имот 2226,кв.46 ,УПИИ-за читалище ,УПИ XI за търговия по плана на Средец	203517
25	ПРСР Специализирано транспортно средство за ДСП	23955
26	ПРСР Доставка и монтаж комбинирана детска катерушка	19521
27	ОПРР Делтум-загадъчната врата към Странджа	2378482
28	ОП"ОС"Доизграждане на канализационна мрежа и частична реконструкция на водопроводна мрежа Средец"	1801079
29	ТГС"Към равенство без граници"	189900
30	ТГС"ТГМладеж.зона"	162818
31	ДМП Програма ВГ 06"Деца и младежи в риск"	110097
	Общо:	8165334